

Taxa postală plătite in num. No. 224.713-929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, félévre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertetlen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lei

Kedd, 1933 január 31.

5693. EV SEVATH 4.

XVI. EVF. 24 SZÁM.

Hitler Adolf — Németország kancellárja

Hétfőn délután Hitler már meg is alakította kormányát. Papan a kancellárhelyettes, Neurath báró külügyminiszter maradt, Hugenberg is miniszter

A boldog Észak

Az északi kisállamok már sok tekintetben mutattak példát a gögös, heves és megköttyösödött déli nagyállamoknak. Mindenekelőtt irodalmi téren. A svéd, norvég és dán irodalom — az utóbbi évtizedekben — legalább is a népesség számarányához viszonyítva, sokkal több abszolút nagyságot adott, mint például az olasz irodalom.

Ibsen, Strindberg, Björnson, Nansen, Knut Hamsun, Lagerlöf Zelmá, Jacobsen, Sigríd Undset nevei eléggé illusztrálják ennek az igazságnak realitását. Politikai és szociális téren a kis északi államok talán még inkább lehetnének tanítómesterei a felfuvalkodott nagyhatalmaknak.

Norvégia, Dánia, Svédország semlegesek voltak a háború alatt.

Dánia ma már ott tart, hogy hadseregét és flottáját csaknem teljes egészében leszerelte, Persze leszerelési konferencia nélkül.

S míg Németországban, Angliában, Franciaországban a válság bölesei akként igyekeznek „megoldani” a megoldhatatlannak látszó, hogy állandó bérredukciókkal nyomorítják meg a még meglevő fogyasztást s a szociális ellentétet a forrponitg hevitik: addig Norvégia kapitálisai megegyezést létesítettek munkásokkal, melynek értelmében a béreket 1935-ig a jelenlegi nívón tartják fenn.

Bizonyára nem szentimentális érzések, nem is valami túlzott szociális érzék diktálta ezt a megegyezést.

Egyszerűen csak a józan és okos belátás, helyesebben előrelátás.

Az, ami Európa nagyállamainak gazdasági és politikai vezetőiből teljesen hiányzik.

Norvégiában végre belátták, hogy csak a jólét a termelés zavartalanlásának és prosperitásának garanciája.

A jólét alapja pedig a jó bér.

Fekete bőr és fekete lelkiismeret

Miss Ruby Bates amerikai kisasszony, minden bizonnyal a flapperek fajtájából való.

Ruby Bates kisasszony pár évvel ezelőtt elkövette azt a szükségeshez méltatlan cselekedetet, hogy a barátja néger fiatalemberrel együtt ült fel a vonatra.

Hét néger fiatalemberrel, akiknek bőre fekete, mindenesetre azonban nem olyan fekete, mint a Ruby Batesek lelkiismerete.

Ez a lelkiismeret ugyanis megengedhetőnek tartotta, hogy a hét néger fiatal embert szerelmi erőszakkal vádolja meg, melyet a vonaton Bates kisasszonyon és társnőjén követtek el légyen.

Holtott Bates kisasszony tudhatta, hogy a „civilizált” Amerikában a fekete bőr már egymagában véve is büntetendő cselekmény, de erőszakkal, helyesebben fehér nők ellen elkövetett erőszakkal párosulva, már biztos halált jelent.

A néger fiatalemberek jól tudták ezt, éppen ezért valószínűtlen, hogy az erőszakot még csak meg is kísérelték volna. A négernek ugyanis még mindig elég naivnak ahhoz, hogy a fehér nében magasabbrendű lényeket, valóságos tabukat lássanak.

Ennek ellenére Bates kisasszony és társnője — minden bizonnyal inkább a sport, mint az önkéltudás kedvéért — feljelentették a hét néger fiatal embert, akiket az alabamai Birmingham bírósága, különös tekintettel fekete bőrükre, annak rendje és módja szerint halálra ítelt.

Az utóbbi hetek eseményei Németországban már sejtetni engedték, hogy Hindenburg számára nem lesz más kiút, mint Hitler Adolf kancellári kinevezése. Két lehetőség között kellett választani: vagy letér Németország a parlamentáris utjáról és nyílt diktatúrába megy át, vagy megmarad a parlamentáris formájánál és ez esetben Hitlernek kell következnie. Az első megoldás ellen az összes munkásszervezetek, beleértve a jobboldali szervezeteket is, a legelősebb ellenakciót fejtették ki és általános sztrájkjal fenyegettek, amennyiben von Schleicher kancellár lemondása után Hindenburg ismét ugynevezett prezidenciális kormánnyal kísérletezik. A belpolitikai helyzet az utóbbi napokban annyira kiélesedett Németországban, hogy bármely pillanatban komolyan lehetett tartani polgárháború kitörésétől. A hónapok óta húzódo tárgyalások a nemzeti szocialisták és Hugenbergék között az utolsó pillanatban ugylátszik, mégis eredménnyel jártak és von Papannek sikerült létrehozni a jobboldali pártok koalícióját, amely ilyenformán parlamenti többség föltött fog rendelkezni. A baloldali koalíció bukása, tehát közel két év óta ez az első német kormány, amely parlamenti többségre támaszkodhat.

A mázolósegéd tehát eljutott végre a kancellári székbe és ezzel egy új korszak kezdődik a német politika történelmében. Bár egészen kétségtelen, hogy Hitler korántsem lesz képes eddig hirdett elveit a gyakorlatba is átültetni, már csak azért sem, mert ehhez Hugenbergék semmi körülmények között sem fognak hozzájárulni, mégis biztosra vehető, hogy a Hitler-kormány súlyos rendszabályokat fog életbeléptetni a zsidók és a munkás-

Berlin, január 30. Hindenburg birodalmi elnök ma délben kihallgatáson fogadta Hitler Adolfot és kancellárrá designálta. Hitler a designálást elfogadta és a következőképpen állítja össze az új birodalmi kormányt:

Kancellár: Hitler Adolf, helyettes kancellár és Poroszország birodalmi főbiztos: Papan, birodalmi külügyminiszter: Neurath báró, birodalmi belügyminiszter: Frieck dr., birodalmi pénzügyminiszter: Schwerin-Crosighk gróf, birodalmi hadügyminiszter: Blomberg tábornok, birodalmi gazdasági és közlelmezési miniszter: Hugenberg titkos tanácsos, birodalmi postaügyi miniszter Eltz von Rübénach, tárcanélküli miniszter és Poroszország belügyminisztere: Goering, a birodalmi gyűlés elnöke, a munkaalkalom-teremtés birodalmi főbiztosa: Gerecke.

A igazságügyi birodalmi miniszterségének méltósága egyelőre betöltetlen. Hitler tárgyalást folytat a centrummal és a bajor néppárttal. Ennek befejeztével az új kormány leteszi a hivatali esküt és megtartja az első minisztertanácsot.

Berlin, január 30. Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy von Papan volt kancellár Hindenburg elnök bizalma ellenére sem fog kancellári designálást kapni, mert a nemzeti szocialisták ragaszkodnak ahhoz, hogy Hitler, vagy a nemzeti szocialista párt valamelyik más vezető embere kapja a kancellárságot.

A harzburgi front parlamenti többségi kormányt csak a centrum támogatásával alakíthatna, de ennek lehetőségét szinte kizárja Papan személye, aki a centrumnak nem rokonszenves, már pedig a volt kancellár személyére éppen az elnöki bizalom miatt a harzburgi front pártvezéreiinek kormányalakításuk lehetővé válásához szükségük van.

Berlinben valószínűnek tartják, hogy

S talán a fekete fiatalemberek már a fehér mennyeknek országában elmélkedhetnének a fehér emberek, helyesebben a fehér nők lelkének „magasabbrendűségén”, ha közben Bates kisasszony fekete lelkiismeretére nem csöppen egy kis mennyei fehérség.

Bates kisasszony ugyanis — a kivégzés előtt — tudatára ébredt cselekedete fehér aljasságának s a bíróság előtt visszavonta azt a vallomását, melynek alapján a hét néger halálra ítélték.

Bates kisasszonyon a hét néger tehát nem követett el erőszakot (egyszerre ta-

ság ellen. A németországi zsidóságra számoru és félelmetes, napok virradnak. Habár feltételezhető, hogy Hugenbergék vissza fogják tartani Hitlert középkorba illő zsidó politikájának maradéknélküli alkalmazásától, de minthogy a tényleges hatalom gyepője a mai nappal a nemzeti szocialisták kezébe ment át, majdnem biztosra vehető, hogy napirenden lesznek a zaklatások és hivatalosan szított atrocitások.

Hogy meddig fog tartani Hitler uralma, azt ma még nehéz megjósolni. Valószínű azonban, hogy a Hugenberggel kötött szövetség nem lesz hosszú életű, már csak azért sem, mert a nemzeti szocialista választótömegek követelni fogják, hogy Hitler igyekezzék legalább részben megvalósítani programját, amely minden zavarossága mellett is tele van antikapitalista tendenciákkal. Ez a tény önmagában rejti azokat a konfliktusokat, amelyek az új szövetségek között előbb-utóbb ki fognak robbanni.

Egyet teljes bizonyossággal már most meg lehet állapítani: Hitler kancellársága nem fogja népszerűségét növelni. A legutolsó választásokon már látható volt, hogy ez a népszerűség hanyatlóban van és azok a kormányzati kudarcok, amelyek a mai viszonyok között elkerülhetetlenek, még jobban meg fogják tépázni ezt a népszerűséget. Remélni kell tehát, hogy az a rezsim, amelyet Hitler kancellársága jelent, ellensúlyozva lesz azáltal, hogy a következő választásokon, amelyeknek kiírása előbb-utóbb elkerülhetetlen lesz, végleg megtörik a nemzeti szocialisták hatalma.

A német belpolitika legújabb eseményeiről legújabb távirataink számolnak be:

Hindenburg elnök környezetének máris határozott terve van a válság megoldására.

Kétségtelennek tartják, hogy a nemzeti szocialisták uralomra kerülésének lehetőségei az utóbbi néhány napon erősen meg növekedtek. Tegnap von Papan volt kancellár audiencián jelent meg Hindenburg előtt s jelentést tett a megbízásából lefolytatott tanácskozások eredményéről. Egyidejű jelentés szerint Papan hétfő délben újabb audiencián jelent meg Hindenburg előtt. A kihallgatás eredményéről még nem tettek semmiféle közlést. Tegnap egyébként a szocialisták és a vasfront demonstrációja a Lustgartenben komolyabb zavaró incidensek nélkül folyt le.

lás sok is lett volna), de hogy az erőszak ügye mégse sikkadjon el: a fehér amerikai leány erőszakot követett el a lelkiismeretén.

Hét kivégzett fekete fiatalember egy önkéltudó kitalált erőszak miatt talán még a Bates kisasszony fekete lelkiismeretének is túl nagy teher lett volna. Es ez a szerencse.

Szerencséje az amerikai „igazság”nak és a hét néger fiúnak, akik ezek után minden bizonnyal még jobban fogják tisztelni Bates kisasszonyt.

VILÁG TÜKRE

A demokrácia csödjé?

Angliában, a parlamentáris demokrácia ósházájában olyan választójogi rendszer van, amely teljesen meghamisítja a választásokon kifejezett népakaratot, ezenkívül olyan pálfordulásknak vagyunk a tanúi, amihez csak nálunk voltunk hozzászokva. Franciaországban, a polgári forradalom hazájában egyre-másraváltakoznak a kormányok, Németországban szűkségrendeletekkel kormányoznak prezidiális (tehát nem parlamentáris) kormányok és minduntalan megkonzultálják a választói tömeget. Spanyolországban forradalmi kormány van, Olaszországban fasiszta diktatúra, Jugoszláviában diktatúra, Magyarország még mindig nyílt választási rendszer. És még sok országban van burkolt diktatúra, mint pl. Lengyelországban. Mit jelent-e ez egyebet, mint a demokrácia csödjét? Legérdekesebb a dologban az, hogy ezen kormányzati módusoknak legtöbbször a demokráciára hivatkozik. Teszi ezt Olaszország épügy, mint a Szovjet. Tehát a demokráciának mégis átütő ereje van, legfeljebb annak gyakorlásában van a hiba. Tény az, hogy a sokat emlegetett jó békeidőben sem volt a világ legnagyobb részében demokrácia.

A demokrácia görög szó és a nép uralmát jelenti. Ez a mai légköri választójogi rendszer mellett az ipari államokban a munkásság és a kispolgári elemek uralmát jelentené, mint akik a lakosság túlnyomó többségét alkotják, míg az agrárállamokban a parasztság képviselőinek kellene hogy legyen a döntő szava. És tényleg nyugaton majd nem minden párt neve mellé oda van bigyesztve a munkás vagy szociális szó míg Középeurópában és Keleteurópában az agrár és paraszt szó van divatban a pártpolitikában. De a német nemzeti szocialista vagy keresztényszocialista elnevezés époly kevéssé fedi a valódi tényeket, mint a mi agrár és tarnaista elnevezéseink. Az eredmény mutatja. Ott munkanélküliség és munkásnyomor, itt az agrárakosság nyomora.

Honnan van az, hogy a lakosság túlnyomó többségének az akarata nem tud érvényre jutni?

Az okok körülbelül a következők:

1. Egy tehetetlenségi momentum. T. i. az államok kormányzásában a választott testületek mellett a bürokratikus apparátusnak van a legnagyobb szerepe. Ez az apparátus bizonyos mértékben öröklődik egyik generációtól másikhoz és évszázados hagyományokkal, szokásokkal és erkölccsel rendelkezik. Ez nem alkalmazkodik vagy nagyon nehezen a megváltozott viszonyokhoz. Érdekei ellentétesek a nép többségének érdekeivel, aminthogy a munkaadó érdekei ellentétesek a munkással. Ez az állandó apparátus és a változó választott apparátus kölcsönösen hat egymásra, de az állandó apparátus tendenciája mindig jobban érvényesül, mert tudása, tapasztalata és gyakorlata nagyobb. Bármilyen új elem kerüljön bele ebbe a taposó malomba, rövidesen hozzá hasonló. A tehetetlenségi momentumhoz tartoznak még az előítéletek, általános hagyományok és szokások, amelyek a mult konzerválását szolgálják.

2. A propaganda. Itt nem csupán a választási propaganda jön tekintetbe, hanem mindenféle propaganda, amellyel az uralkodó osztályok, a maguk pozícióját megerősítik és igazolják. A történelemcsinálás éppen úgy propaganda-eszköz, mint az iskolai nevelés vagy az egyházi

Select Mozgó

Jön!

„Post-Reslant
202“

(Halló itt szerelem).

Legujabb operettszáger. Főszerepben:
Magda Schneider, Ralf von Goth, Fritz
Schultz.

tónak van, amely mindenütt 90 százaléban a nagy tőke szolgálatában áll. A sajtó utján lehet elkészíteni a háborút, hangulatot lehet kelteni bizonyos tervek és eszmék mellett, népszerűséget lehet szerezni bizonyos személyeknek és viszont a legideálisabb szemét el lehet hallgattatni vagy éppen a lemondorított szinten felütnetni. A sajtó legnagyobb része nem a közvélemény kifejezője, hanem bizonyos érdekek hordozója.

3. A választott testületek függetlensége. A választott testületek olyan előjogokat biztosítottak maguknak az idők folyamán, ami teljesen illuzóriussá tesz minden ellenőrzést. A választásokon tett ígéretet egyáltalán nem kötelezők. A program csak addig szerepel, míg a hatalom eléri. És a választó a csalódását csak a következő választásnál teheti jóvá, de akkor ismét csak a sötétben tapogatózik. Ezért a demokratikus apparátus és a közvélemény a választás után ismét el-
különül.

4. A közvélemény szervezatlensége. A választott testületek függetlensége tulajdonképpen a közvélemény szervezatlenségeinek a következménye. Minden választás meglepetéseket hoz, mert a választók legnagyobb részének nincs semmi politikai, közgazdasági vagy kulturális meggyőződése. Van ugyan minden pártnak egy megszervezett avant-gárdája, de ez csak egy választók tömegéhez képest. A propaganda, a demagógia ennek a szervezeten túlnyomórészt szól, amely számarányánál fogva minden választást eldönt. És itt hiábavaló minden jószándék, nemes akarat, becületese törekvés, ez a nagy tömeg felül minden nyilvánvaló hazugságnak, teljesíthetetlen ígéretnek és utópisztikus elképzelésnek. És ez a nagy tömeg nagyjából ugyanazon szinten mozog Nyugat-Európában, Észak-Amerikában, mint a legsötétebb Afrikában. És ha a kormányok, tanácsok, stb. tulajdonképpen függetleneknek érzik magukat a közvéleménytől, ennek ez a tömeg az oka, mert ő választ meg minden parlamentet, tanácsot, anélkül, hogy a közvéleményhez bármily köze volna. Mert a közvélemény, a neve dacára, tulajdonképpen pár okos és bátor embernek a szabad véleményét fejezi ki.

A demokrácia csödjéről még korai beszélni, mert a demokrácia összesen csak egy 140 éves multra tekint vissza. Már pedig az emberiség tehetetlenségi momentumának legyőzése sokkal több időt vesz igénybe. A demokrácia tapogatózva halad előre a maga útján és lassan ráeszmél a hibáira. Óriási erőfeszítéseket tesz, hogy a mult béklyóit meglazítsa és megszabaduljon tőlük. Itt-ott látjuk a jeleit a bürokráciával való harcoknak a közvélemény tudatos megszervezésének a felelősség kérdésének a felvetését. A tendenciós sajtó mellett lassan kifejlődik egy olyan sajtó is, amely független a mindennap uraitól.

A demokráciának rengeteg az ellensége, mindenki, aki szeret a zavarosban halászni, aki nem akar előjogairól lemondani, aki nem szereti a napfényt. Az ellenségek mellett sokan visszaélnek a demokráciával és felhasználják a maguk céljaira. Ezek még veszedelmesebbek, mint az ellenségek. De ez mind nem jelenti a demokrácia csödjét, hanem a gyakorlati alkalmazás gyengeségeit. De bármily nagyok is a kezdeti nehézségek, a demokrácia mégis halad és az övé a jövő.
Szilágyi Lajos

Biztos megélhetést nyújtó

Évtizedes multtal rendelkező csemegekorkaküzlet Erdély egyik legnagyobb városában, betegség miatt, eladó. Csakis komoly reflektánsok leveleit „Angro és detail“ jelige alatt továbbít Rudolf Mosse hirdetővállalat, Timisoara.

Abdullah érvénytelennek
jelentette ki a transzjordániai
zsidó földvásárlásról szóló
szerződéstA transzjordániai emir megretírált az arab nacionalisták
fenyegetőzése előttA transzjordániai zsidó kolonizáció még
sem került le a napirendről

Jeruzsálem, január 30. A transzjordániai zsidó kolonizáció, illetve földvásárlás ügyében váratlan fordulat állott be. Az arab nacionalisták akciója megtörte Abdullah emir ellenállását, aki kénytelen volt megretírálni a palesztinai és az iraki arab nacionalisták előtt és érvénytelennek jelentette ki a szerződést, amelyet egy zsidó kolonizációs társasággal 70.000 dunam transzjordániai föld bérbeadására kötött még néhány nappal ezelőtt. A terv szerint 17.000 zsidó családot akartak letelepíteni a Transzjordániában vásárolt 70.000 dunamon, ami óriási jelentőségű lett volna az egész zsidó ország-építésre. A palesztinai arabok ezt az első pillanattól kezdve látták és nagyon jól tudták, hogy a cionizmus végső győzelmét jelentené Transzjordánia meghódítása.

Fenyegetik Abdulláht

Az Uj Kelet részletesen beszámolt arról a vehemens agitációról, amelyet a palesztinai arab nacionalisták indítottak meg Abdullah emir ellen és fenyegetőzéstől sem riadtak vissza, csak hogy meg akadályozzák a zsidók behatolását Transzjordániába. Az utóbbi napokban a palesztinaiaknak sikerült bevonnok az akcióba szíriai és iraki arab köröket is. Csütörtökön nagy népgyűlést tartott a független arab párt, amelynek Szíriában és Transzjordániában is van tagozata és a szónokok kijelentették, hogy trónjától fogják megfosztani Abdulláht, ha nem vonja vissza a zsidókkal kötött földvásárlásról és hasonló táviratokat küldték az arabok amerikai és angliai barátaihoz is.

Abdullah visszavonja a szerződést

Abdullah a féktelen arab agitáció ellenére is többször egymás után kijelentette, hogy minden körülmények között fenntartja a szerződés feltételeit. Csütörtök este még kijelentette, hogy bár a palesztinai kormány is erős nyomást gyakorol rá, mégis teljesíteni fogja a szerződést és igyekezni fog meggyőzni a palesztinai kormányt arról, hogy a zsidók transzjordániai tevékenysége nagy hasznot jelent az egész országra. Péntek reggel aztán be következett az, amire már senki sem számított. Abdullah nyilatkozatot tett közzé, amelyben érvénytelennek jelenti ki a zsidó kolonizációs társasággal megkötött földvásárlási szerződést. Hangsúlyozta, hogy a szerződés felbontása a palesztinai kormány erős nyomásának a következménye. Ezt azonban kissé valószínűtlenné teszi az a körülmény, hogy a nyilatkozat közvetlenül azután hangzott el, hogy a Jeruzsálemi főmufti órák hosszat tartó tárgyalás után elhagyta az emir palotáját. Jóllehet, a palesztinai kormány is aggodalommal nézte a transzjordániai földvásárlás körül felkavart hullámokat, ezzel szemben tény az, hogy maga Sir Arthur Wauchope palesztinai főkormányzó volt az, aki az utóbbi hónapokban több ízben közvetített Abdullah emir és Arlosoroff, illetve Neuman, a cionista exekutív tagjai között. A főmuftinak minden esetre konvenniált, hogy a kormány védőszárnyai alá bujtassa a maga által vezetett „nemzeti“ akciót.

A nyilatkozat

A Zsidó Távirati Iroda legújabb jelentése szerint az emir megretírását a következő hivatalos kommuniké jelentette be:

„Állami földnek külföldi társaság vagy külföldi állampolgárok részére való bérbeadásáról elterjedt híreket az emir pal-

tájában alaptalannak minősítik. Az emir visszautasította a szóbanforgó földnek bérletére vonatkozó ajánlatot. Mától kezdve ezek a földek nem eladók.“

Egy palesztinai arab delegáció előtt Abdullah emir kijelentette, hogy ő nem adott el földet zsidóknak és a földbérlet-ről szóló szerződést sem írta még alá végleges formában. Opciót adott egy bizonyos földterületnek a bérletére, utólag azonban elhatározta, hogy ezt a földet nem adja el külföldieknek.

Palesztinában nem tekintik
befejezettnek az ügyet

E nyilatkozatok ellenére sem tekintik Palesztinában véglegesen elintéztnek a transzjordániai zsidó földvásárlás, illetve földbérlet ügyét. A palesztinai zsidó körök ugyanis tisztában vannak azzal, hogy Transzjordánia sulyos gazdasági helyzete érlelte meg Abdullah-ban azt az elhatározást, hogy utat engedjen a zsidó telepítésnek, miután ettől az ország általános helyzetének feljavulását várta. De nem is a maga egyéni kezdeményezéséből tette ezt. A transzjordániai arab törzsek már régóta keresik a kapcsolatot a Jewish Agencyvel és a zsidó kolonizációs társaságoknak számtalan földeladási ajánlat van a kezükben Transzjordánia sejkéktől, akik több ízben kijelentették, hogy irigykedve néznek Palesztinára, amely óriási fellendülésnek indult a zsidó kolonizáció következtében, viszont Transzjordánia, amelyet elzártak a zsidó telepítés előtt, gazdaságilag teljesen tönkrement. Így Mitkal pasa, az egyik transzjordániai arab törzs feje, Abdullah földbérleti ajánlatával egyidejűleg 100.000 du nam földet ajánlott eladásra a zsidó kolonizációs társaságnak és az arab sajtó a hír kapcsán megállapította, hogy Mitkal pasa kénytelen eladni földbirtokának egy részét, mert csak így tudja megmenteni az éhségtől a vezetése alatt álló törzset. De a többi törzseket is rendkívül erősen érinti a zsidó földvásárlás ügye, amelyben az egyedüli megmentést látják sulyos gazdasági helyzetük szánálására.

Csak hat hónap múlva jár le
az opció

Ettől függetlenül a palesztinai sajtó megállapítja, hogy a földbérletre opció (a szerződés vásárlási előjogot biztosít a bérletnek), amelyet az emir egy zsidó kolonizációs társaságnak adott, csak hat hónap múlva jár le és addig, remélik hogy sikerülni fog egy a mainál kedvezőbb helyzetet teremteni a szerződés perfektálására. Palesztinai zsidó körökben biztosra veszik, hogy a transzjordániai zsidó kolonizáció, illetve a gyóbb földvásárlások és földbérletek ügye, egészen rövid időn belül újra aktuális lesz és végül eredményre fog vezetni.

— Barcelonában újabb bombaraktárt fedeztek fel. Madridból jelentik: Barcelonában újabb fegyver- és bombaraktárt fedeztek fel. Több letartóztatást fogantatosítottak.

— A japán egyetemre bevezetik a numerusz klauzuzst. Londonból jelentik: Japánban az egyetemek túlszűfoltása miatt a jövő tanévben be fogják vezetni a numerusz klauzuzst.

— Gróf Hadik János lett a képviselő a magyarországi Bodvaszilason. Budapestről jelentik: A bodvaszilasi választókerületben gróf Hadik János szerzett mandátumot. Hadik 2191 szavazatot kapott ellenjelöltje Szalay László 2062 szavazatával szemben.

Select mozgó

ma bemutatja

„Az üldözött
bosszuja“szenzációs kalandor drámát, a világhírű
Richard Barhelmes-el a főszerepben.Ghilezan Liviusz dr.
beperelt

Nem dicsekvésképen mondom, igazán nem, inkább szomorúan, őszintén, hogy volt, van és lesz még sajtópöröm dögével. Mert nekem nemcsak a pályám megválasztásával nem volt szerencsém, de pechem volt elsősorban a természetemmel. Olyan természetem van, amely minden körülmények között sajtóperre vezet. Nagyon hirtelen megharagszom. Természetesen amikor okom van rá. Amikor a szenzáció izével ható igazság talánságot vagy emberi bünt vélek fel fedezni, egyszerre bujik ki belőlem a rossz mesteriségem és a rossz természetem. És ebből jön a sajtópör, erkölcsi és anyagi kártérítés, esetleg néhányheti elzárás és a többi.

A jó nyári kánikulában együtt szoktunk strandolni dr. Ghilezan Liviuszsal, a kitűnő kolozsvári fiskálissal. A forró napsütés és utána mindjárt a csi pös izű Szamos mindig kellemes, jótársaságban még inkább így hát nincs semmi okom rá, hogy rossz gondolatokat tápláljak dr. Ghilezan Liviuszsal szemben. Élesen érdekes dolgokat tudott mindig közölni a nőkről, a keleti népek szokásairól, egykori vezetőügyeszi állásáról, képviselőségéről. Mondom, mindig rokonszenveztem és nagyra becsültem dr. Ghilezan Liviuszt.

És mégis, Most Ghilezan Liviusz dr. sajtóperelt. Nyilván én vagyok az oka. A dolog egy táblai tárgyaláson kezdődött, ahol Ghilezan Liviusz főmagánvádó volt. Nem is voltam jelen a tárgyaláson. De jelen volt néhány zsidó ember, akik aztán idejöttek az Uj Kelethez és revolvert szegeztek rám. Hogy ez nem lehetséges. Hogy Ghilezan Liviusz dr. ugy beszélt azon a tárgyaláson, mint egy antiszemita. Ezt meg kell írni az Uj Keletben. Mert ha valaki más, egy „—escu“ végződésű ember antiszemitáskodik az nem baj, de ha Ghilezan Liviusz, az más. Ghilezan Liviusz valami másféle levegőt áraszt, mint az az „—escu“, aki lehet antiszemita.

Egy intellektuel is volt a protestálók között. A nevét természetesen nem árulom el, még Ghilezan dr.-nak sem árulom el, ha megkérdeznék. Csak a magam igazolására írom, hogy egy igen jeles intellektuel is idejött hozzánk, hogy azt a dolgot megírjuk. Én írtam meg. Minek tagadjam?

Most csak azt akarom közölni, hogy tévedtünk. Az informátorok is, én is. Nem a sajtóper miatt közlöm ezt, mert a sajtópernek majd csak véget vetne a jótékony amnesztia. Hanem egyszerűen Ghilezan dr. személye miatt, aki nem tett — nemis tehetett — antiszemita kijelentéseket. És módfelett sajnálom, hogy ez az ügy megzavarta strandoló barátságunkat. Ismétlem, függetlenül a sajtópörtől. Én azóta is láttam dr. Ghilezant tárgyalni és dolgozni, tudom egészen biztosan, hogy nem antiszemita. Valószínűleg igazságtalan voltam.

És ha igazságtalan voltam, akkor emlékeztetnem kel Ghilezan dr.-t arra a közmondásra, hogy a lónak negy lába van és mégis megbotlik. Fát én is megbotlottam.
Barzilay István.

A legolcsóbb magyar lexikon a
Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 110.000 szóban 40.000 cikket, 800 ábrát, 64 műmellékletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 le, helyett 120 lej fűzve, 150 lej egész vázponhs kötve. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portó költség (20 lej) előzetes befizetéssel (bélveghen is) vagy utánvéttel.

Carneval bevonulására többször tisztítom, festetem át CZINK-nél ruháimat

Saját házat, autót, birtokot, külföldi utazást, gyermekeinek és öregségének biztosítását

és bármit, amit kíván elérheti egyetlen 5. osztály sorsjeggyel

Állami Osztálysorsjáték

30.200 nyeremény, melyek között egy 5 milliós prémium, egy 5 milliós és egy 3 milliós főnyeremény és számos nyeremény százmillió értékben

A legszerencsésebbek mégis csak a

BANCA ILIESCU S. A. Cluj, erdélyrészi főelárusító

sorsjegyei maradnak, melyet igazol az, hogy az előző osztlyon

10,239.000 lei nyereményt prompt kifizetett

Vegyen, vagy rendeljen azonnal nyerő sorsjegyet

FŐELÁRUSÍTÓ:

Kereskedelmi Hitelintézet R. T.

Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér No. 20.)

Főelárusító:

Takarékosság R. T.

Cluj, C=lea Regele Ferdinand 7.

Nyolc hónap óta minden államtitokról és katonai titokról tudott a kommunista kémszervezet

Dobrudzsai forradalmár bulgárok álltak a kémszervezet szolgálatában. Dimitrov elektro-mérnök irányította a kém-akciót

Bucuresti-Bukarest, január 30. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti sziguranca által pénteken este leleplezett kémszervezetről most derül csak ki, hogy *sokkal nagyobb arányú tevékenységet fejtett ki, mint ahogyan azt a sziguranca az első pillanatokban elképzelte.* Ezuttal kétségtelen, hogy nincs valamilyes blöffölő szó: a kémnek lakásán talált másolatok bizonyítják, hogy nyolc hónap óta minden hivatalos levél, amelyet az egyes minisztériumok egymásközött váltottak, minden a külföldi követségeknek küldött siffrizott utasítás, minden a hadügyminisztérium által az egyes hadtesteknek küldött szigorúan tilalmas parancsok előbb a leleplezett kémszervezet tudomására jutott és csak azután folytathatta útját.

A vezér

Összesen — mint megirtuk — 30 letartóztatást eszközölt a sziguranca. Ezek közül 15-en a központi postahivatalban teljesítettek szolgálatot, részint a távirónál, részint a levelek osztályozásánál, ahol tehát minden az ő kezükön ment keresztül. A kémszervezet élén *Ivan Dimitrov Tevekelew elektro-mérnök állt, egy alig 32 éves fiatalember, aki Brümnen végezte tanulmányait,* majd a kommunista párt megbízásából Moszkvába ment és elvégezte a G. P. U. híres kémiskoláját. A berlini kémszervezeti központhoz osztották be amely viszont Romániába dirigálta Dimitro-

vot, aki már hosszabban tartózkodott volt az országban, ismerte annak nyelvét és szokásait.

Dimitrov éppen abba a hivatalba fészkelte be magát, ahol a leghatásosabban lehet egy kémszervezet számára anyagot gyűjteni és ahol a közhit a legszigorubb kontrollt tételezi fel a hivatalnokok részéről, hogy éppen megakadályozzák kémjelentéseknek az országból való kijutását. Bulgár származása révén Dimitrov ajánlást kapott Moszkvából a Dobrudzsában működő D. R. O. nevű kommunista-anarchista szervezet vezetőihez. Szilisztrában és Bazargicban hosszas tárgyalások után megállapodtak abban, hogy a bukaresti központi postánál működő és a kommunizmussal szimpatizáló bolgár ifjakat fogják a kémszervezet céljaira felhasználni.

Dimitrov visszautazott Bukarestbe, érintkezésbe lépett a megjelölt postatisztviselőkkel, akiket rövidesen sikerült munkába bevonni. *Ivanof, Teodor Raicef, Stoicof és Jordanof* levélelőző, valamint *Dumutru Danef és Ivan Raicef* távirásztisztviselők rövidesen munkához láttak. Minden fontos táviratról másolatot készítettek, a hivatalos leveleket pedig a posta közelében várakozó kurir elvitte Dimitrov Sturbey Voda 24 szám alatti lakására, ahol kibontották, lefényképezték, majd visszazaragastották, hogy ennek a műveletnek nyoma sem volt a borítékon.

Nem volt titok a kémek előtt

Sikerült megszerezni Dimitrovnak egy a külügyminisztérium, mint a hadügyminisztérium és a sziguranca chiffrekulcsát, amelyeknek segítségével minden dokumentumot alaposan át tanulmányozhatott.

A távirat-másolatokat és a levelek, átiratok másolatait külön kurir vitte Szófiába, vagy Berlinbe, ahonnan a szovjet kémkedési osztálya továbbította őket Moszkvába. Dimitrov a fentiekben kívül másik 9 postatisztet is bevont munkájába, hogy az eredmény biztos legyen.

A postán dolgozó kém-csapatok munkájának irányításán kívül Dimitrov élénk összeköttetést tartott fenn a dobрудzsai kommunista szervezetekkel. Az összekötő tisztet egy Mihail Ignatoff

nevű egyén töltötte be, akit már kémkedés miatt 10 esztendei kényszer munkára ítélték, de akit a D. O. R.-hez tartozó társai megszöktettek a tg.-ocnai sóbányából. A dobрудzsai kémközpont vezetésével Constantin Dop konstancai kiskereskedő volt megbízva, aki viszont egy Gh. Tabacof nevű kurir útján juttatta el az „anyagot” hetenként egyszer vezetőjéhez, Dimitrovhoz. Az utóbbi időben olyan jól „ment” a kémkedés, hogy Dimitrov próbálkozott ki-

terjeszteni tevékenységi körét az összes állami intézményekre — többek között a hadsereg, a belügyminisztériumra, a sziguranca etc. Állítólag azonban csak egy a 4-es huszároknál szolgáló fiatal bulgár katonát sikerült munkájába belevonnia.

A kémszervezetet egy véletlen folytán sikerült a sziguranca-nak lelepleznie. Egy sziguranca-ágens meglátta az utcán Ignatieffet, mire nyomon követte és megfigyelés alá helyezte. Ignatieff vezette a sziguranca-t Dimitrov nyomára, a többi azután már magától ment. Két sziguranca-ágens tisztviselőként kezdett dolgozni a postán, ahol diszkrét megfigyelések után leleplezték a kémeket. Dimitrov Sturbey Voda uccai lakásán rengeteg másolatot, eredeti dokumentumot és vegyfűtőt találtak. Eleinte tagadni próbált a vezér, de hamarosan megtört és beismerő vallomást tett. Az éjszakai folyamán a vidéken még 12 letartóztatást eszközölt a sziguranca — közöttük van a fentemlített bulgár katona is.

Szombat délben 12 órakor a Népszövetség jogi osztályán irták alá a genfi egyezményt

A népszövetségi tanács egyhangulag szavazta meg az egyezményt. Albizottság tanulmányozza az egyezmény részletkérdéseit

Genf, január 30. A népszövetségi tanács minden zökkenés nélkül ratifikálta a megállapodást. A tanács ülését a pénzügyi bizottság jelentésének felolvasása vezette be, majd Bradland norvég delegátus tartotta meg referátumát az egyezményről, kiemelve, hogy a népszövetség és Románia technikai együttműködése új erőt nyit meg a népek nemzetközi együttműködésének történetében. Határozati javaslatban indítványozta, hogy a népszövetségi tanács gratuláljon a pénzügyi bizottság jelentéséhez és fogadja el a Népszövetség és a Románia közötti megállapodást és kívánjon a román kormánynak a pénzügyi restauráció művéhez teljes sikert.

Bradland jelentéséhez Aloisi báró olasz, Masigli francia, von Keller német és Ebon angol delegátusok szóltak hozzá, végül Lugosanu fejezte ki abbéli reményét, hogy a Népszövetség és Románia közötti együttműködés sikeres lesz. A vitát Jansen, a pénzügyi bizottság elnökének felszólalása zárta be, aki

a bizottság teljes támogatását ígérte meg. Ezután a tanács egyhangulag megszavazta az egyezményt, amelyet délben tizenkét órakor a népszövetségi titkárság jogi szekciójának nagytermében alá is irtak. A pénzügyi bizottság nevében Janson elnök, a román kormány nevében pedig Lugosanu munkügyi miniszter irták alá a vonatkozó aktákat. A fennmaradó részletkérdések elintézésére albizottságot alakítottak, amelyben Anglia, Franciaország, Németország és Norvégia képviselői vettek részt. Szombaton este Lugosanu iparügyi miniszter hosszas megbeszélést folytatott Avenol-lal, a Népszövetség új főtitkárával.

— Ötszázalékos osztalékot fizet az idén a Berliner Handelsgesellschaft, Berlinből jelentik: A Berliner Handelsgesellschaft öt százalékos fog fizetni az elmúlt évi 4 százalékkal szemben. A nagybank kétmillió márkát meghaladó nyereséget mutat ki 1932-es üzletévére.

Ha gyomorsavtúltengésben szenved,
fűszeresétől kérjen kizárólag

Bikszádi vizet!

Hatásával meg lesz elfogvedve
Főlerakat:

Rosenbaum E. C. Reg. Ferd. 129.

AR 31.
gó
zött
a“
a világhi-
főszerepben.
sz dr.
lom, igazán
intén, hogy
öröm dögé.
a pályám
szerencsém,
a természé-
van, amely
sajtóperre
haragszom.
m van rá,
ató igazság
nt vélek fel
belőlem a
sz természé-
erkölcsi és
hányheti el
gyütt szok-
an Livius.
skálissal. A
adjárt a esi
emes, jótár
t nincs sem
endolatokat
ással szem-
kat tudott
keleti né-
zetőgyészi
Mondom,
s nagyra-be-
zt.
Liviusz dr.
yok az oka.
ésön kezdő-
z főmagán-
jelen a tár.
ány zsidó-
az Uj Ke-
ram. Hogy
ilezán Li.
a tárgyalá-
Ezt meg
fert ha va-
désű em-
m baj, de
s. Ghilezan
egőt áraszt,
net antisze-
a protestá.
etesen nem
-nak sem
Csak a
hogy egy
ejött hoz-
gírjuk. En
?
zólni, hogy
is, én is
m ezt, mert
véget vetne
em egyse-
e miatt, aki
antiszemita
sajnálom-
a strandoló
ggetlenül a
am dr. Ghi-
tudom egé-
szemita. Va
am.
akkor em-
-t arra a
négy lába
én is meg
y István.
a
xikon,
orban 40.000
ékletei tar-
ra 545 le-
egész vá-
Uj Kelet
és portó
fildése me-
ánvátta
áimat

Premiér!!
Corso mozgó

Táncol az alvilág

hatalmas
bűnügyi
dráma

Wilhelm Dieterle
Anton Pointner
Lissi Arna

Miről tárgyalt a Kolozsváron lezajlott ortodox rabbi-értekezlet?

Cluj-Kolozsvár, január 30. (Az Uj Kelet tud.) A néhány nappal ezelőtt Kolozsváron megtartott rabbi-értekezlettel kapcsolatosan Wesel Albert főrabbi, az ortodox központi iroda elnöke nyilatkozatot adott lapunknak, amelyben cáfolja azokat a híradásokat, melyek szerint a szatmári Freund-párt delegációja megzavarta volna a rabbi értekezletét és hogy csak az elnök érélyes felépítésének volt köszönhető a tárgyalások további folytatása. A központi iroda elnöke nyilatkozatában a következőket mondotta:

— Szükségesnek tartottam az értekezlet összehívását, hogy végre az ortodoxia is állást foglaljon a szerkesztés alatt levő Regulament ügyében. Nem az ortodoxia valamely szervét hívtam egybe, hanem csupán egy ad hoc konferenciát, melyen öt rabbi és öt világi vezető-ember vett részt.

— Már az értekezlet megnyitása alkalmával kihangsúlyoztam, hogy az értekezlet kizárólag a kultuszörvény Regulamentjével fog foglalkozni s egyéb ügyeket már azért sem tárgyalhat, mert az értekezlet nem hivatalos szerv.

— A konferencia első ülése d. u. 2 óráig tartott és bezárása előtt Weisz Kálmán, a szatmári Freund-párt megbízottja tényleg megkérte, hogy adjak neki alkalmat, hogy rövid 15 perces beszéd keretében előadhassa pártja sérelmeit, de amikor megmagyaráztam neki, hogy kivánságát nem teljesíthetem, mert az értekezlet úgy sem tárgyalhatná előterjesztését, minden ellenmondás nélkül ellótt kérésével. De nem így a szóból, besztercei és gyulai küldöttek, amelyek tiltakozásom ellenére is fel akartak szólalni és ezek ellen tényleg kikeltem.

— A délutáni ülés szabályszerűen folyt le és a következő határozatot hozta:

„Az értekezlet szükségesnek tartja, hogy felterjesztéssel forduljon a miniszteriumhoz és ebben kéri fogja, hogy a zsidó felekezetet a keresztény felekezetekkel egyenjogú bánásmódban részesítse és álljon el ama szándéktól, hogy a zsidóság számára speciális és részletezett regulament alkosson. Mondja ki a miniszterium, hogy az összes zsidó országos szervezetek bizonyos határidőn belül külön-külön szervezeti szabályzatokat készíthetnek el, amelyek szerint, — mennyiben a miniszter jóváhagyását megkapják — szabad önkormányzati joggal irányíthatják hitéletüket, minden egyes rítus a maga szervezeti szabályzata alapján, saját akarta és belátása szerint élheti ki magát és így egyik a másikat nem fogja zavarni világnézetének megfelelő vallási életének megnyilvánulásában.

Amennyiben az összes orsz. zsidó szervezetek ezen állásponthoz hozzájárulnak — amiben mi nem kételkedünk — és kívánatosnak tartják, hogy ezen álláspont kidomborítására és gyakorlati keresztültvitelére egy közös delegáció üljön össze, úgy az ortodoxia hajlandó megbízottját a közös delegációba elküldeni.

A határozatot a központi iroda megküldi az összes zsidó országos szervezetek azzal a kéréssel, hogy azok a benne kifejezett álláspontot magukévé tegyék.

Az értekezlet éjszaka két óráig tartott és a napirendre tüzött problémákat letárgyalta.

Az értekezlet nem foglalkozott a szatmári rabbiállás ügyével.

A szünet alatt a jelen volt rabbi igenis szabad elhatározásukból maguk között megbeszélést folytattak és annak megállapítására jutottak, hogy az újonnan megválasztott hitközségi vezetőségnek erkölcsi kötelessége, hogy Teitelbaum Joel főrabbinak, mint a választott bíróság által megválasztottnak nyilvánított és a dési megállapodás alapján is elismert szatmári főrabbinak bemutatkozzék és ez alkalommal őt a rabbi szék elfog-

lalására felkérje. Erről értesítették a hitközséget és a vezetőség állítólag már el is határozta, hogy a rabbi tanácsa szerint fog eljárni és ez a kényes ügy ezzel

A köztisztviselők kongresszusa energikusan visszautasította a fizetés-redukciót

Az álláshalmozás megszüntetését követelik a köztisztviselők

Bucuresti-Bukarest, január 30. (Az Uj Kelet tud.) A köztisztviselőknek vasárnap lezajlott kongresszusa izgalmas atmoszférában zajlott le. Éles tiltakozások hangzottak el a fizetések újabb redukcioja ellen, majd a következő határozatot hozták:

1. A köztisztviselők a legnagyobb eréllyel visszautasítják az új fizetés-szállításokat, mert ez lehetetlenné teszi az ő és családjaik megélhetését.

2. Tiltakozik az ellen, hogy a köztisztviselőket két kategóriába, a privilégizáltak és elnyomottak osztályába osszák, ami a nemzeti szolidaritás rovására megy.

3. Hogy az állam reális szükségleteinek eleget lehessen tenni, kéri a költségvetésből az összes haszontalan személyi és anyagi költségek törlesztését. Ecéből az összes professzionális tisztviselőszervezetek felajánlják szolgálataikat az államnak a költségvetési munkálatok során, ha a kormány ezt megelőzőleg visszavonja a fizetésredukcióra vonatkozó tervét.

4. A tisztviselői kar kéri a tisztviselői statutum teljes visszaállítását és alkalmazását, a CFR és az egészségügyi közegekre vonatkozó törvények életbe léptetését. Kéri a törvénytelen előléptések és kinevezések törlesztését. A törvénytelen kinevezések és előléptetést kontrollálja egy táblai tanácselnök, egy számvevőbizottság és a tisztviselői testület egyik megbízottja végézzék. A zetek haladéktalan kiutalását, a jövő

végre kedvező elintéztést fog nyerni.

Ez alkalommal szóba sem került a Freund-párt azon kérése, hogy a hitközség pénztári könyveit ellenőrzés céljából részükre rendelkezésre bocsássa, efelett azonban nem is határozhatott és nem is foglalhatott még állást.

Wezel főrabbi még megjegyezte, hogy a besztercei hitközségben keletkezett vizsály, melyet a hírlapok téves beállításban közöltek, az ő és a kíséretében volt Szofer marosvásárhelyi főrabbi személyes intervenciójára, mindkét párt megelégedésére kedvező elintéztést nyert.

5. Amennyiben a törvénytelen kinevezések és előléptetések megszüntetése után még mindig szükséges volna a köztisztviselői fizetések redukciojára, úgy a redukcio ne vonatkozhat az ötézer leu aluli fizetésekre.

6. Kéri a hátralekös nyugdíjak és fi. ben pedig a tisztviselők és nyugdíjasok illetményeinek kifizetése a hónap első öt napjában történjen.

7. Kéri a tisztviselői vagyoneellenőrzés törvényének módosítását olyan értelembe, hogy ne a rágalmazót, hanem a bűnösöt büntessék meg. Az álláshalmozási törvény módosítását, hogy senki ne foglalhasson el egyszerre egynél több közhivatalt. Az élet olesőbbátétel érélyes akciókkal vigyék keresztül és ecéből adják meg az összes kategóriából való köztisztviselőnek az ötven százalékos vasuti kedvezményt.

Ezután a kongresszus a régi vezetőséget választotta meg.

Ugyanakkor a CFR tisztviselői is kongresszust tartottak, amelynek határozati javaslata a következőképpen végződik: „ACFR tisztviselői figyelmeztetik a kormányt, hogy jogaikat életük árán megvédik, mert nem tudják elviselni azt, hogy éppen a felelős helyen nem is merik el azt a munkát, amelyet lelkiismeretesen végeznek el napról-napra. Amennyiben reménytelen jalkiáltásunkat nem fogják meghallani, kénytelenek leszünk sokkal hathatósabb fegyverekhez nyulni.”

KÖZGAZDASÁG

Az UGIR kolozsvári kerületének új vezetőisége

Dr. Farkas Mózes bucsubeszéde

Cluj-Kolozsvár, január 30. Vasárnap délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését a Romániai Nagyiparosok Országos Egyesületének kolozsvári kerületi igazgatósága a tagok élénk érdeklődése mellett.

A közgyűlést dr. Farkas Mózes, a Der mata-üzemek vezérigazgatója nyitotta meg. Elmondta hogy 14 évvel ezelőtt, az akkori nyugtalan atmoszférában, magára vállalta a szövetség nehéz feladatait egybekötött elnöki tisztét. A jelző akkor így hangzott: „Dolgozni kell magunkért és azokért, akiknek mi adunk munkát.” Elnöki minőségében mindent elkövetett, hogy ennek a jelzőnek gyakorlati eredményei mutatkozzanak. A tagok feladata volt, hogy évről-évre, minden elnökválasztás alkalmával lemérjék az eredményt. Az utóbbi évek küzdelmes nehézségei kiérlették azt az

elhatározását, hogy lemond a 14 eszten dón át viselt elnöki helyről. Visszavonul az elnöki teendőktől, sőt egy évi szabadságolását kéri az UGIR tagjai sorából is. Hangsúlyozta, hogy a letelt tizenégy esztendő alatti munkássága a morálra és igazságra volt alapozva. Kérte a közgyűlést, hogy helyette Diamant Izsót, a Sodronyipar Rt. vezérigazgatóját válasszák meg kerületi elnöké. Ezután a közgyűlés elfogadta a lelépő igazgatóság évi jelentését, a költségvetést, majd megejtették az új választásokat.

Elnökké Diamant Izsót választották meg, aki székfoglalójában hangzottatta, hogy a dr. Farkas Mózes által tizenégy éven át tanúsított tetteikészség je gyében kívánja az UGIR ügyeit tovább folytatni, az összes tagok támogatásának reményében.

A közgyűlés tagjai megéljenzték úgy a volt, mint a jelenlegi elnököt.

A Romániai Nagyiparosok Országos Szövetsége kolozsvári kerületének a tegnapi közgyűlésén megválasztott új igazgatósága a következő:

Ügyvezető elnök: Diamant Izsó, elnökök: Friedmann Hermann Nagyvárad, Lázár Simon Torda, Weiser Oszkár Nagyvárad, alelnökök: Barbul Carol Szatmár, Bagge Péter Torda, Comsa Ionel Kolozsvár, Erdős Zsigmond Nagyvárad, dr. Hatieganu Emil Kolozsvár, Negro Károly Marosujvár, Princez Armin Szatmár, Szabó Jenő Szatmár, Szemere Miklós Nagyvárad, dr. Tilea Viorel Kolozsvár. Szakosztályok elnökei: Vegyészeti: Bechtold Gusztáv Torda; árványelemzési: Haxner Béla Kolozsvár; építészeti: Katona Mór Bukarest; konzerv: Kemény Vida Nagyszalonta, trikótárs: László Jenő Kolozsvár, vízszelési: Manoiuschek L. Ottó Kolozsvár; celluloid: Rippner Farkas Nagyvárad; butor: Rosner Márton Kolozsvár; bőr: Schapira P. Kolozsvár, épületfa: Sennensieb Hermann Kolozsvár; cipő: Steiner Jenő Nagyvárad, szén: Szántó Miklós Kolozsvár; élelmiszer: Szirmai Lajos Kolozsvár; fém: Ungár Lajos Kolozsvár; bányászati: dr. Weiser Arthur Nagyvárad; szesz: Wertheimer Miksa Kolozsvár; kerámiai: dr. Nicolau Kolozsvár. Pénztárnok: Kelemen Bernát. Ellenőrök: Besa Eugen és Czell Konrad dr. Kolozsvár. Választmányi tagok: Biss Andor Beszterce, Bodoz Gligore Torda, Damian Dávid Kolozsvár, Deutsch Ignác Nagyvárad, Deveseri Emil Kolozsvár, Emerich Endre Torda, Forgács Miklós Kolozsvár, Glöckner Sándor Kolozsvár, dr. Gál Zsigmond Kolozsvár, dr. Ghermann Laurean Kolozsvár, dr. Goldner Hermann Nagyvárad, Herczeg Tivadar Kolozsvár, Herskovich Imre Kolozsvár, Ivan Octavian Kolozsvár, dr. Katona Sándor Szinerváralja, dr. Jelen Gyula Kolozsvár, Kimpel Flóris Torda, Kleinhändler J. Nagyvárad, Knizek Károly Dés, Martalogu Ioan Kolozsvár, Mendl Jakab Kolozsvár, Molnár Ernő Kolozsvár, Munthiu Nicolae Kolozsvár, Negru-tiu F. Ioan Kolozsvár, dr. Nicolae Sebastian Kolozsvár, dr. Pop Octavian Szatmár, Rimanóczy Kálmán Kolozsvár, Rosenberg István Nagyvárad, Schöngut Gusztáv Kolozsvár, Torda Sándor Kolozsvár, Takács István Kolozsvár, Triff Jakab Torda, Ungár Armin Feketeerdő, Warga László Kolozsvár, Weisz Béla Kolozsvár.

Brutális kegyetlenséggel meggyilkoltak egy magányos zsidó kocsmáros a szilágymegyei Lantó községben

Someute-Mare-Nagysómkút, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Tasnád melletti Lantó községben a szombatról vasárnapra virradó éjjel háborzongató gyilkosság történt. Ismeretlen tettesek behatoltak Szinetár Sámuel kocsmárosnak a falu közepén levő kocsmájába és ez egyedül élő, különökődő életmódjáról ismert embert megfojtatták.

A borzalmas gyilkosságot vasárnap délelőtt vették észre, amikor Szinetárt egyik ismerőse meg akarta látogatni. Az azonnal értesített rendőrszót azonnal megkezdte a nyomozást, de ez kevés eredményre vezetett. Szinetár teljesen egyedül élt házában, még eselődje sem volt. Szombaton este korán feküdt le és a ház ajtóját szokása szerint bezárta. A gyilkos, aki a helyi viszonyokkal teljesen ismerős volt, az udvar felőli ajtón hatolt be a szobába s álmában lepte meg a kocsmáros. Szinetár nyomorék és gyenge testalkatú ember volt, aki a brutális támadással szemben nem védekezhetett.

A gyilkos ezután felkutatta az egész házat, de pénz nem talált Szinetár Sámuelnél. A gyilkosság áldozatát vasárnap délután nagy részvét mellett eltemették. A nyomozás folyik.

— Ausztriában emelkedett, Németországban csökkent a fizetésképtelenség száma. Bécsből jelentik: Ausztriában a fizetésképtelenségek száma 1932-ben az előző évhez képest 28, a csődöké 34 százalékkal emelkedett. Ezzel szemben Németországban 1932-ben a csődök és az insolenciák tekintetében az előző évhez viszonyítva 60 százalékos csökkenés állott be.

Cluj-let tud. r enyve elsonok. itott sz rarkas de Fen monda, raktar. Amikor azt látt. kozo ol regiszte. Baicu dovan e utóbbi látta R. lát, ami foglal. arról n. vizez ve. Baci. a szent. gozott, egy-két. Felv. lomását. gyárban. Baci. k.

Az e. kérdé. koznak. — Ch. védőü. bírságb. megítél. Chivu. fel: — Le. ról az u. Cölfes. vulescu. lépéséve. Ezután. kozólag. elnök. E. mot a. került a. ólmat a. Azutá. főnöke n. egy cso. benne.

— El. tanu na. kibontó. voltan, h. bizonyár. lejt vagy. Ezután. senwasse. léknél, e. vele. Az. spárga. Baci.

Băicaru. Pál, Bac. Olteanu. vallomás. zációs j. tanu kih. vonta a. sát.

Cölfes. a kérésé. kért a t. tanut! tiltakozo. törvény. utasított.

Cölfes. hájába. teanu ut. Olteanu. végig. folyosó. dekes. Xan. általános. folyosójá. ért és si.

Hajszja egy tanu után a törvényszék folyosóin keresztül

Colfescu ügyész ismét le akarta tartóztatni a szesz-pör egyik tanuját

Miután a törvényszék az indítványt elutasította, Colfescu ügyész rendőrrel üldöztette végig a folyosón Olteanu Ioan munkást

Cluj-Kolozsvár, január 30. (Az Új Kelet tud.) A szeszmonstreper tárgyalásán Fenyves Mór kereskedőt hallgatták ki elsőnek, aki Farkas Lajos raktárába szállított szesz- és borárut. A szállított áru Farkas Lajos könyvvezetésében szerepel, de Fenyves Mórban nem. Fenyves elmondta, hogy ezeket a szállítmányokat a raktárból eszközölték a tudta nélkül. Amikor meg akarta nézni a könyveket, azt látta, hogy nincsenek benne a vonatkozó oldalak. Egy egész hónapra szóló regiszter tünt el a könyvei közül.

Baciu Vasile szentpáli munkás és Moldovan éjjeli őr tettek ezután vallomást, utóbbi elmondta, hogy egy alkalommal látta Rosenwasser Mayert és Weisz Gyulát, amint hajnali négy órakor a gyárban foglalatostkodtak, de hogy mit csináltak, arról nem tud. A fűtők mondták, hogy vizet vettek.

Baciu Ioan két évig volt alkalmazásban a szentpáli szeszgyárnál. Éjjel nem dolgozott, csak nappal. A gyárban naponta egy-két főzés volt, szombaton három.

Felolvasták a vizsgálóbírónál tett vallomását, melyben azt állította, hogy a gyárban két-három főzés volt naponta. Baciu kijelenti, hogy erről nem tud.

Chivu Chivulescu jutaléka Az elnök Chivu Chivulescuhoz akar kérdést intézni, ami ellen a védők tiltakoznak.

Chivulescu ur — mondja Xantopol védőügyvéd — ötven százalékot kap a bírságból, amit a törvényszék esetleg megítél az államnak.

Chivulescu élénken tiltakozva ugrik fel: — Lemondok erről az ötven százalékról az urak javára — mondja.

Colfescu ügyész védelmébe veszi Chivulescut. A konfliktus az elnök közbelépésével ér véget.

Ezután a hamis ólomplombákra vonatkozólag intéz kérdéseket a tanúhoz az elnök. Elmondja Baciu, hogy látott ólomot a kazánban, de nem tudja, hogyan került oda, fogalma sincs, ki dobta az ólomot a kazánba.

Azután elmondja, hogy Molnár nevű főnöke megbízta, vigyen haza a lakására egy csomagot. Nem nézte meg, mi van benne.

Amit a tanu sajnál — Elég rosszul tettem — mondja a tanu nagy derűtség közben —, mert ha kibontottam volna a csomagot és láttam volna, hogy hamis plombák vannak benne, bizonyára kaptam volna vagy 100 ezer lejt vagy a gyárostól, vagy az államtól.

Ezután még elmondja, hogy látta Rosenwasser a gyárban az ellenőrző készüléknél, de nem tudja, hogy mit csinált vele. Az ellenőrző készülék óráján levő spárka mindig új volt.

Baciu megeskették vallomására. Olteanu visszatér — Colfescu megismétel

Băican Nicolae szentpáli szolga, Bor Pál, Baciu Ilie, Ioan Bălan, Vlasiu Ioan, Olteanu Teodor munkások jelentéketlen vallomásokat tettek. Ezután ismét szenzációs jelenet következett. Olteanu Ioan tanu kihallgatása következett, aki visszavonta a vizsgálóbíró előtt tett vallomását.

Colfescu ügyész erre megismételte azt a kérését, amit minden hasonló esetben kért a törvényszéktől: tartóztassák le a tanut! Xantopol védőügyvéd erőlesen tiltakozott az ügyész kérése ellen és a törvényszék rövid tanácskozás után el is utasította az ügyész indítványát.

Olteanu, a rendőr és a védők Colfescu ekkor titkárával együtt szobájába távozott és rendőrt küldött Olteanu után.

Olteanu azonban futni kezdett és végignyargalt a törvényszék összes folyosóin. A rendőr követte. Az érdekes menetet dr. Klein Miksa és Xantopol ügyvédék zárták be.

Általános feltűnést keltve a törvényszék folyosóján. Olteanu végül a kijáráshoz ért és sikerült megugrania az épületből.

A szokatlan jelenet után a védőügyvédek ismét Zacharia Emil táblai főügyészt keresték fel, akinél panaszt tettek az ügyész intézkedése ellen.

A tárgyalást ma reggel folytatják. Mennyi nyersanyagot vásárolt Teszler a Bognár és Szántó cégtől?

A szeszmonstreperrel szombaton reggel megjelent tudósításunkban sajnálatos elírás következettében téves adatok kerültek

be dr. Pálffy István vállalat-igazgató vállomásával kapcsolatban. Teszler Géza szeszgyáros a Bognár és Szántó cégtől a következő mennyiségben vett nyersanyagot: 1929 május 1 után, amikor Teszler szeszfinomítóját üzembe helyezték 3077 liter, ezt megelőzőleg, amikor Teszlernek nagybani eladásra engedélye volt, 1928 szept. 11-én 490, szeptember 22-én-2246 és 1929 jan. 2-án 1160 liter terasbort és azelőtt is kisebb mennyiségeket.

Japán kilép a Népszövetségből!

London, január 30. A japán kormány minisztertanács ülésén Ushida külügyminiszter bejelentette, hogy semmi remény sincs arra, hogy Genben Mandzsuria ügyét Japánra kedvezően intézze el. Ushida felhatalmazást kért a minisz-

tertanácstól arra, hogy közölhesse Japánnak a Népszövetségből való kilépését. Döntésről még nem érkezett hír Londonba. A japán delegációt ezidőszert még nem hívták vissza Genf-ből.

Hoover február 15-én tartja bucsubeszédét az amerikai parlamentben

A demokraták új adótervényeket és nagyszabású farmermentő akciókat készítenek elő

London, január 30. Hoover elnök február 13-án bucsubeszédét fog tartani, amelyben részletesen kifog tért a ősz szes aktuális politikai és gazdasági kérdésekre.

London, január 30. A lapok egyidejű washingtoni jelentései szerint az új amerikai demokrata rezsim félmilliárd dolláros megtakarításokat szándékozik elérni az amerikai közigazgatásban, új adótervényeket készít elő, meg fogja

szüntetni az alkoholtilalmi törvény érvényét és nagyszabású farmermentő akciót tervez.

London, január 30. A rövid időn belül angliai ut előtt álló sir Ronald Lindsay washingtoni angol nagykövet elutazott Roosevelttel georgiai birtokára, hogy Amerikából való elutazása előtt egy ízben még tárgyalhasson Roosevelttel a hadiadósságok kérdéséről.

Daladier, a radikálisok balszárnyának vezére kapott megbízást az új francia kormány megalakítására

Herriot segítségére lesz Daladiernek kormánya megalakításában. A sajtó rokonszenvesen fogad a Daladier megbízását

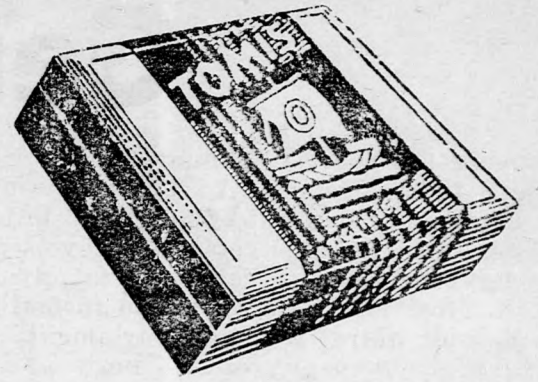
Daladier felszólította a szocialistákat, hogy lépjenek be kormányába

Párizs, január 30. Lebrun elnök Daladier, a leköszönt Paul Boncour-kormány volt hadügyminiszterét megbízta a kormányalakítással, aki a delegálást elfogadta s még a délután folyamán megkezdte tárgyalásait azokkal a személyiségekkel, akiket meg akar nyerni a kormányban való részvételre. A delegált miniszterelnök az újságírók előtt kijelentette, hogy tudatában van ugyan feladata nehéz voltának, de reméli, hogy meg tudja alakítani kormányát. Ezután a

delegált miniszterelnök tárgyalásokat folytatott politikai barátaival, többek között Herriotval, De Monzieval, Francois Alberttel és Chautemps-al kormánya személyi összeállításáról.

Politikai körökben nem hiszik, hogy a szocialisták belépjenek Daladier kormányába, miután a delegált miniszterelnök nem teheti magáévá a részvétel előfeltételeként szereplő grenobeli szocialista minimális programot. Nincs ugyanis kilátás arra, hogy a program alapjára

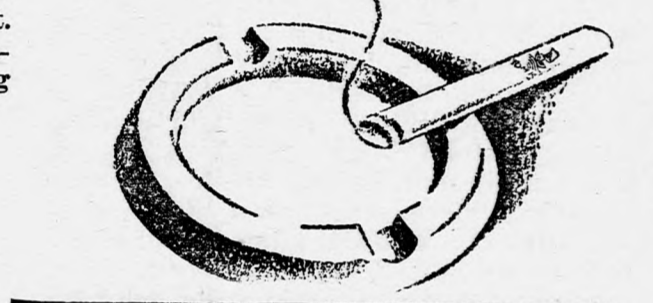
Ismeri ezt a csomagolást?

A kitűnő „TOMIS” cigaretta csomagolása.

Jó kávé mellett a „Tomis” cigaretta kielégíti még a legkényesebb dohányzót is. A „Tomis” cigaretta a legváltozatosabb és legillatosabb dohányok keveréke, melynek legnagyobb része a híres „Samsun” dohány.

FELBONTATLAN csomag „Tomis” vásárolandó, mert csak abban őrzi meg a cigarettát a nedvesség azon fokát, amely jó ízéhez és illatához annyira szükséges.

helyezkedő kormánynak a parlamentben többsége lehessen.

A sajtó rokonszenvesen fogadta Daladier deignálását. Erélyes férfiúnak ismerik, aki szembe tud szállani a helyzet nehézségeivel s elve többet eszelekedni s keveset beszélni. Herriot kijelentette, hogy segítségére lesz Daladiernak kormánya megalakításában és a kormány támogatásban kívánja részesíteni. Újabb jelentés szerint Daladier deignált miniszterelnök felszólítást intézett a szocialdemokratákhoz aziránt, hogy lépjenek be kormányába.

Politikai körökben nem hiszik, hogy a szocialdemokraták a felhívásnak eleget tegyenek. Ez esetre tisztán radikális szocialista kabinet alakul, melyben Paul Boncour lesz a külügyminiszter és Herriot a közoktatásügyi miniszter.

Újabb földrengés volt Kalkydike szigetén

Athén, január 30. A Kalkydiké félszigeten újabb földrengés volt. Az okozott károkról még nem érkezett jelentés.

Még nem tisztázódott a Jugoszláviába szökött brünni laktanyatámadás-vezetők menedékjoga

Belgrád, január 30. Kobzinek és Gajda, a Jugoszláviába szökött brünni laktanya elleni támadásvezetők menedékjogának kérdése még nem tisztázódott.

Csehszlovákiából még nem kérték kiadatásukat a jugoszláv kormánytól.

Megrepedtek a berlini vízvezeték főcsövei a nagy hideg következtében

Berlin, január 30. Reggel a vízvezeték számos főcsöve az újra rendkívül hidegre fordult időjárás következtében megrepedt s egyes kerületekben a vízszolgáltatásban zavarok állottak elő.

— Wizo kulturdélutánja. A Wizo ma délután 5 órakor kulturelőadást rendez. Az előadást dr. Balázs Endre tartja. Témája rendkívül érdekes. A Jud Süss híres írójának, Lion Feuchtwangernek a közelmúltban megjelent és nagy feltűnést keltett Jüdisches Krieg című könyvét fogja ismertetni. A kulturdélután a Salom Klub Szentlélek u. 6. sz. alatti első emeleti helyiségében lesz megtartva, melyre az érdeklődőket ezután hívja meg a Wizo vezetősége.

ÁR 31.
leterie
ntner
na
jenezték úgy
köt.
sok Országos
etének a teg-
zött új igaz-
Izsó, elnö-
Nagyvárad,
Oszkár Nagy
arol Szatmár,
lonel Kolozs-
agyvárad, dr.
Negro Károly
in Szatmár,
mere Miklós
el Kolozsvár.
észeti: Becht-
elemzési Hex-
szeti: Katona
Kemény Vida
László Jenő
noiuschek L.
Ripper Far-
osner Márton
P. Kolozsvár,
ann Kolozs-
gyvárad, szén:
élelmiszer:
fém: Ungár
i: dr. Weiser
Wertheimer
: dr. Nicolau
emen Bernát,
Czell Konrád
i tagok: Biss
ligore Torda,
Deutsch Ignác
il Kolozsvár,
rgács Miklós
or Kolozsvár,
ár, dr. Gher-
dr. Goldner
ezeg Tivadar
e Kolozsvár,
Katona Sán
n Gyula Ko-
orda, Klein-
izsek Károly
zsvár, Mendl
rnő Kolozs-
zsvár, Negru-
icolae Sebas-
etavian Szat-
Kolozsvár,
ed, Schöngut
ándor Kolozs-
zsvár, Triff
n Feketeerdő,
Weisz Béla
séggel
y ma-
smárost
Lanto
t, január 30.
A Tasnád
szombatról
átborzongató
tlen tettesek
koreszmáros-
reszmájába és
életmódjáról
asárnap dél-
netárt egyik
ni. Az azon-
zonnal meg-
kevés ered-
eljesen egye-
je sem volt.
le és a ház
a. A gyilkos,
esen ismerős
tolt be a szo-
koesmárost.
re testalkatu
támadással
ta az egész
ált Szinetár
zátát vasár-
lett eltemet-

Miért kellett Romániának Genfben mennie?

Bucuresti-Bukarest január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetségi tanács, mint jelentettük, magáévá tette a megállapodást, amelyet a Népszövetség pénzügyi bizottsága a román kormánnyal kötött. Most már csak az utolsó formalitás maradt hátra: a román parlament is ratifikálja a megegyezést, hogy az a nemzetközi jog szempontjából végérvényes legyen. Ez a ratifikálás minden bizonnyal meg fog történni, Románia polgárai tehát joggal tehetik fel a kérdést: miért volt szükség ily hosszú tárgyalásokra, politikai komplikációkra, ha a megállapodás végeredményében konkrét hasznot nem jelent az ország számára?

Miért kellett az egyezmény

A genfi egyezmény nem pozitív, hanem negatív értelemben lesz hasznára Romániának. Arról van szó ugyanis, hogy a külföldi hitelezők ehhez az egyezményhez kötötték azokat az engedményeket, amelyeket a román kormány a külföldi tartozások fizetésénél kért. Az állami inkasszó jelenlegi menete és kilátásai mellett az 1933. évi költségvetést egyszerűen nem lehet elkészíteni, ha abba a külföldi tartozások tételére az erre az évre esedékes 6 és félmilliárd lej egész összegben fel kellett volna venni. Reálisnak látszó költségvetés összeállításához szükséges volt az, hogy ebben az évben legalább 2 és fél-3 milliárd lejt engedjenek el Romániának külföldi esedékességeiből. A külföldi hitelezők elvben hozzájárultak a kérdés teljesítéséhez, de biztosítani akarták magukat afelől, hogy a román kormány kitarthatja a lej stabilizációja mellett és nem hoz olyan törvényeket, amelyek ellentétben állanak a külföldi kapitalisták és általában a kapitalizmus érdekeivel. Ezért ragaszkodtak ahhoz, hogy a jövőben külföldi szakértők ellenőrizzék a kormány pénzügyi politikáját. Ahhoz, hogy a Népszövetség szakértőket küldhessen, szükség volt egy bizonyos formára. Ezt a formát jelenti a Genfben megkötött egyezmény, amely a Románia és a Népszövetség közötti úgynevezett „technikai” együttműködésről beszél. A Népszövetség nem ad effektív pénzügyi támogatást Romániának, de részt vesz egy, a kormány és a Népszövetség pénzügyi bizottsága által együttesen elkészített terv végrehajtásában, amely terv célja Románia gazdasági és pénzügyi életének újjászervezése.

Az elkésett aláírás

Lehetséges, hogy a négy népszövetségi szakértő csakugyan jó tanácsokkal fog szolgálni a kormánynak egy problematikus értékű újjáépítési terv keresztülvitelében. De — mint mondtunk — nem ezen van a hangsúly. A román kormány soha nem írta volna alá a genfi egyezményt, ha nem fojtogatta volna a külföldi hitelezőkkel való megegyezés szükségessége. Az 1933. évi költségvetés megszavazását éppen azért halasztották el január elseje helyett április elsejére, hogy időközben keresztül vihető legyen a külföldi tartozások tételénél a 2 és fél-3 milliárd lejes redukció. És Lugosanu addig nem írta alá az egyezményt, amíg a Népszövetség pénzügyi tanácsa nem vállalta magára, hogy elintézi a külföldi hitelezőknél a kért redukciót.

Az egyezménnyel kapcsolatos tárgyalások már az elmúlt év szeptemberében a Népszövetség pénzügyi bizottságának bukaresti látogatása alkalmával kezdődtek meg. Mégis csak most került sor az aláírásra, mert az első Vaida-kormány visszaretent a Népszövetség októberben felállított feltételeitől. A Népszövetség már októberben kérte az egyezmény aláírásának feltételeit: a tisztviselői fizetések 10 százalékkal való leszállítását, a tisztviselők 20 százalékanak leépítését, az indirekt adók felemelését és a kormány és a Banca Nationala pénzügyi politikájának négy szakértővel való ellenőrzését.

Visszatérés Genfhez

Ha az egyezményt már októberben aláírják, úgy a külföldi hitelezők azonnal hozzájárultak volna a kormány által kért redukcióhoz s Románia megspórolta volna azt a közel egymilliárd lejt, amit októbertől januárig ki kellett fizetnie. Midőn végül a kormány látta, hogy a közvetlen tárgyalások a külföldi hitelezőkkel nem vezetnek eredményre, kénytelen volt visszatérni Genfhez és a pénzügyi bizott-

ság által diktált feltételeket végrehajtani még mielőtt sor került volna az egyezmény aláírására. A forgalmi adót fel-emelték, a tisztviselői fizetések leszállítása megtörtént, az illegális kinevezések megsemmisítésével pedig a köztisztviselőknek egy tekintélyes része kerül elbocsátásra.

Szakértők, vagy ellenőrök?

Egyetlen kérdés maradt vitás: a szakértők hatásköre, vagyis az, hogy milyen formában szólhatnak és avatkozhatnak bele a kormány munkájába. A Népszövetség ellenőrök akar küldeni, a román kormány pedig csak olyan szakértőket volt hajlandó már csak presztízs-kérdésből is elfogadni, akik véleményeznek, anélkül, hogy véleményük meghallgatása a román kormányra kötelező volna. Ebből a szempontból az új egyezmény csakugyan bizonyos enyhítéseket tartalmaz, amennyiben nem „ellenőrzésről”, hanem „konzultatív együttműködésről” beszél. Az utolsó nehézség a Banca Nationalával kapcsolatosan merült fel. Auboinnak, a jegybank jelenlegi ellenőrének mandátuma 1934 február elsején lejár. A Népszövetség azt

kívánta, hogy a Banca Nationala hosszabbítsa meg Auboin mandátumát 1937 április elsejéig, — tehát addig, amíg a genfi egyezmény tart, ehhez a jegybank hozzá is járult. De nem volt hajlandó magáévá tenni azt a követelést, hogy Auboin jelenlegi hatáskörét — amely a bank ügyeibe való bepillantásból és évi egy-két jelentés elkészítéséből áll, — kizárják. A Népszövetség azt kérte ugyanis, hogy Auboin effektíve vehessen részt a bank igazgatásában.

Hosszas purparlél és tanácskozások után a Banca Nationala megmaradt állás pontja mellett, bár Vaida miniszterelnök és Constantin Anghelescu bankkormányzó között a legmelegebb baráti viszony áll fenn. A kormány nem tehetett egyebet, minthogy aláírja Genfben az egyezményt, azzal, hogy Auboin hatáskörét illetően jogfenntartással él. Minthogy a népszövetségi tanács az egyezményt e fenntartás ellenére is elfogadta, a kormány reméli, hogy sikerülni fog Auboin közreműködését illetően valamilyen kompromisszumos megoldást létrehozni. (k.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az égig nyuló város. Az égig nyuló város: Newyork. Ennek a gigantikus városnak nyüzsgő életében, felhőkarcolóinak árnyékában és szédítő magasságában játszódik az Égig nyuló város története. Az épülőfélben levő felhőkarcolók irtózatossá magasságaiban, a vastraverzek között, a nyüzsgő uccák felett játszódik le ez a meghatározó történet.

Az 1932-es losangelesi olimpiász filmje. A Szinkör mozgó pénteki duplaműsorának szenzációs eseménye az 1932-es losangelesi olimpiász filmje. A film több mint ezer méter és tovább tart egy óránál és az olimpiász legnagyobb érdekességű eseményeit csodálatos tisztaságú felvételekben mutatja be.

Az Opera műsora

Szerda, február hó 1.: Tosca (P. Stefanescu-Goangá baritonista fellépésével). Péntek, február hó 3.: Faust és Valpurgis éjszaka (P. Stefanescu-Goangá baritonista fellépésével). Vasárnap, február 5. (este): A madarász.

Szinkör-Mozgó műsora

Keddől 3, 5, 7 és 9-kor: Az égig nyuló város. Newyork felhőkarcolóinak mélyhatású regénye. A főszerepekben: Thomas Meighan, Maureen O'Sullivan, Myrna Loy. És a legújabb Foxmagazin.

Péntektől 3, 5, 7 és 9-kor: Aranypók. Edgar Wallace pompás bűnügyi története Edmund Lowe és Lois Moran nál és: Az 1932-es losangelesi olimpiász első hiteles 1000 méteres filmje.

CORSO-MOZGÓ műsora

Táncol az alvilág. Hatalmas bűnügyi dráma. Wilhelm Dieterle, Anton Pointner, Lissi Arna.

Leltári fehér vásárunkon

árainkat erősen leszállítottuk! Fehérárunk mindenki számára csodálatos kelt! Vásároljon Ön is nálunk és öröme lesz, mert előzékeny kiszolgálás mellett olcsón jót kap.

„Gólya” áruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand 11.

Szinkör Mozgó

Kedd 3, 5, 7 és 9:

Az égig nyuló város

Newyork felhőkarcolóinak regénye

Thomas Meighan, Maureen O'Sullivan, Myrna Loy

És legújabb Foxmagazin.

Péntektől:

Aranypók

Edgar Wallace háborzongató regénye.

Edmund Lowe és Lois Moran

és: A losangelesi olimpiász filmje. 1000 méteres sportrekord.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő, Jelítség levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Modernül felszerelt kötöttárugyár, a termelőképeség teljes kihasználására, 350.000 lej tőkebefektetéssel társat keres. Az esetleges ajánlatok „Kötöttárugyár” jelíggel e lap kiadóhivatalához intézendők.

Éjszakára bármilyen beteg mellé ajánlkozom. Címeket „Hivatásos ápolónő” jelíggel a kiadóba kérek.

Kereskedősegéd öt évi jártassággal, fűszer, vas és rövidáru szakmákban állást keres. Ajánlatokat „Szerény igényű” jelíggel a kiadóba kérek.

Főzökemencék minden nagyságban olcsón kapható. Mindenféle bádogosmunkát jutányosan vállalom. Zeiler bádogos, Astoria mellett.

Keresünk keveset használt His Master kuffer-patefont és korcsolyákat. Rámagyár iroda, v. Bartha M. u. 16.

Cipőfelsőrészkesztő, szabász és ragasztásban perferkt szerény igényekkel — esetleg saját gépeivel is — állást keres. (Vidékre is elmegy.) Cím: Rosenbergstr. Filipescu 7.

Ruhaszekrény, fogásra és polcra berendezve, zsirosbödön és több apróság eladó. Str. Gen. Dragalina 29. szám, 8. ajtó. Megtekinthető délután 2-4-ig.

VARRONÓ, elsőrangú francia- és angol munkás vállalkozó nagyon olcsón a legkülönbözőleg fazonok készítését, csakis saját lakásán: Cal C. Victoriei 139. sz. (hátsó udvarban.)

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej (házhoz szállítva is) kapható Schwartz Ignácánál Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7.

Egy butorozott szoba olcsón kiadó. Attila ucca 10. Székely.

Uj grammofonlemez 50 lejtől (román, magyar, német és angol slágereket), csinos és olcsó nippeteket vehet: Rámagyár irodában v. Bartha M. u. 16.

Esti könyvelési és levelezési tanfolyam nyílik február 15-vel. Felvilágosítások és jelentkezések dr. Kováts Sándornál Str. S. Micu (Rózsa u.) 1.

Intelligens zsidó leány, háztartásban jártas, gyermek mellé elmenne. Cím a kiadóban.

Egy élet
T
superfi

A tiz

A kolozsvári
vasárnap
meg. A
kolozsvári
nyertek
képzőmű
men bem
piktor és
sait, an
szerzett
suk dikt
energiája
döklük a
kozik me
érzi egy
Amelynek
riesség
és formá
de a hol
És meg
zérének,
„Minden
a mester
Biztos v
alapja és
nak.

Braná
borongó
kegytárg
ben és k
ságában
Benes V
művelője
teti mag
gett taná
állított h
élete a
adják. E
Csenán
enyhe bo
Van Gog
aki kol
vásznaín.
sát muta
gyermeke
jobbak tá
tatos szer
metszetrő
löp Andó
kat hoz
A szob
talentum
nom és n
jel, a cs
Ferenc, a
Ladea-tar
ultramod
okoznak

Február
tás. Erde
mesebb
el ne ri
lehet alk

— Pic
Alfréd
kollegája
követve,
Február
bécsi
felvétele
nem álla

— Csé
Ovomalté

— Kil
nak az
lentik: A
nyilatkoz
pok közl
szesen f
gyárakba
teherhajt
szállító
egy pá
volt. A
hajógyár

— Ez
el a leg
Államok
lentik: N
sült Áll
1932-ben
A kivite
legben I
lárral sz

HIREK

Egy életre szóló élmény! Ma kedden
Tauber Richard
superfilmje a „Hazug csókok“
Royal-Mozgó

A tizenhármak kiállítása

A kolozsvári prefektúra üvegtermében vasárnap délelőtt érdekes kiállítás nyílt meg. A művész-tanítványok közül, akik a kolozsvári Képzőművészeti Iskolában nyertek kiképzést, 13-an „Fiatal erdélyi képzőművészek kollektív kiállítása“ címen bemutatták munkáik legjavát. Kilenc piktor és négy szobrász hozta ide alkotásait, amiket az iskolán kívüli életben szerzett impresszióik, elgondolásuk, soruk diktált nekik. A ma fiatalságának energiája és az egyszerűség okossága tűnődik a műveken. Az az ifjuság nyilatkozik meg a képeken és szobrokon, amely érzi egy emberiség együttélését. Amelynek tudata alól a jószág és testvériesség kollektív gondolatai ébrednek és formát követelnek. A ma nélkülözni, de a holnap utmutatói ók.

És meglátjuk a műveken az iskola vezérének, Papp Sándornak programja: „Minden ifjú művész előbb tanulja meg a mesterségét, aztán felszabadulhat!“ Biztos vonalvezetés, becsületes rajztudás alapja és kerete a tizenhármak munkáinak.

Braná Miklós párizsi vásznai meleg, borongó hangulatokat vetítenek. „Régi kegytárgyak“ című csendélete rendezésében és koncepciójában, tónusának finomságában meglepő tökéletességet áruul el. Benes Vilmos, aki az irásnak is avatott művelője, talentumos rajzokkal képviselteti magát. Biltiu Traian máramarosizeti tanár aktja a legszámottevőbb a kiállított hat képe közül. Paraszti csendélete a máramarosi hegyek hangulatát adják. Erősen naturalista a sokat ígérő Csenán Kornél. „Zsidó temetője“ csupa enyhe borulás, filozófiája az elmulásnak. Van Gogh iskolájának híve: Pop Joan, aki kolozsvári témákat dolgozott fel vásznain. Szénrajzi Nagy István hatását mutatják. Marchini Tasso „Paraszti gyermeke“ és „Falusiak“ című képe a legjobbak talán a tárlaton. Máramaros áhitatos szegénye mint egy középkori fametszetről úgy sir le. A legfiatalabb Fülöp Andor Sándor. Erősen realis hatáskat hoz ki „Gabriella“ című portréjából.

A szobrászok közül a szorgalmas és talentumos Kudelász Károly könnyed, finom és nemes pátosztól fűtött miniatűrjei, a csupa síkokban komponáló Cséror Ferenc, a nagy erős konturokkal dolgozó Ladea-tanítvány, Medrea Aurél és az ultramodern Puscariu Radu tanulmányai okoznak méltó feltűnést és elismerést.

Február tizenkettedikén zárul a kiállítás. Érdemes megtekinteni és még érdemesebb vásárolni. A magas árak senkit el ne riasszanak. Gazdasági válság van, lehet alkudni. (sz. i.)

— **Piccaver a filmen.** Bécsből jelentik: Alfréd Piccaver osztrák kamaranékes, kollegájának, Slezák Leonának a példáját követve, szintén leszerződött a filmhez. Február első napjaiban kezd meg egy bécsi filmtársaságnál első darabjának felvételeit. A darab címét egyelőre még nem állapították meg.

— **Csecsemője érdekében reggelizzék** Ovomaltine-t.

— **Kilenc hónap óta munka nélkül állnak az angol hajógyarak.** Londonból jelentik: A kereskedelmi miniszter tegnapi nyilatkozatával kapcsolatban a mai lapok közlik, hogy 1932 novembere óta összesen 58 hajót rendeltek a brit hajógyárakban. A megrendelt hajók között 20 teherhajó, két nagy és két kisebb személy szállító hajó, 30 halász- és vontatóhajó, egy páncélmotoros, egy torpedóromboló volt. A legutolsó kilenc hónapban a brit hajógyarak teljesen munka nélkül álltak.

— **Ezerkilencszázharminkettőben érte el a legalacsonyabb szintet az Egyesült Államok külkereskedelme** Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint az Egyesült Államok külkereskedelme 1905 óta 1932-ben érte el a legalacsonyabb szintet. A kivitel az aktív külkereskedelmi mérlegben 1620, a behozatal 1323 millió dollárral szerepel.

— **Lengyelországban megszüntetik az esküdtbíráskodást.** Varsóból jelentik: A szemj alkotmányjogi bizottsága az alkotmány revíziója alkalmával elhatározta, hogy az esküdtzéki bíráskodást mint a modern bíráskodással ellentétben levő elavult rendszert eltörli.

— **Autóban a szél, por, eső sokszorosán fokozza a megbetegedés lehetőségeit.** Anacot pasztillák szopogatása védelmet nyújt.

— **Végtelen pörösködés egy macska miatt.** Egy macska már esztendő óta foglalkoztatja a német bíróságokat és kilőszámra készültek az akták a macska ügyében. A macskahistoria úgy kezdődött, hogy egy frankfurti tanító macskája éjszaka bejárt szomszédjának, egy hivatalnoknak a lakásába és a vendégeskedő macska a békés lakást minden éjszaka valóságos felforgatá. Ugrándozásaival különböző tárgyakat összetört és sokszor éjjeli álmukból felriasztotta a szomszédokat. A hivatalnok meg elégette a macska látogatásait és pert indított a tanító ellen, aki a tárgyalásra a macskájával együtt jelent meg. A zsákbakötözött macskát be vitte a tárgyalóterembe és nagy ékesszólással bizonygatta, hogy macskája milyen szép és tiszta állat, melyről fel sem lehet tételezni semmiféle gonoszúságot. A macska a bíróság előtt egészen jámboran viselkedett, de a hivatalnok egész esomó fotográfiát mutatott be azokról a rombolásokról, amelyet a macska a lakásban végzett és végül 260 márka megtérítést kérte a bíróságtól, mert szerinte a fotográfiák elkészítése ennyibe került. A bíróság azt meg is ítélte, mire a tanító csalás miatt feljelentette a hivatalnokot és a feljelentésében azt állította, hogy az általa benyújtott fotográfiát maga készítette, tehát azok nem kerülhettek annyiba. Erre a hivatalnok hamis vád miatt feljelentette a tanítót, akit a bíróság fel is mentett, mert elfogadta azt a védekezését, hogy jóhiszeműen járt el. A hivatalnok ebbe nem nyugodott bele, fellebbezett az ítélet ellen és egész sor tanut hallgattatott ki, akiknek a vallomása alapján azután a tanítót hamis vádért kétszáz márka pénzbüntetésre ítélték. Frankfurtban most kíváncsian várják, hogy még milyen pörök lesznek a macska miatt, amelyhez a tanító továbbra is rendületlenül hűséggel ragaszkodik.

— **Harmincötmillió svájci frank értékben új részvényeket bocsát ki a genfi Discontbank.** Genfből jelentik: A Discontbank teljes egészében leírja 70 millió svájci frankos alaptőkéjét és 35 millió frank értékben új részvényeket bocsát ki. A svájci kincstár a bank szanálásában részt fog venni s 20 millió értékű részvényt átvész. Ez az első eset, hogy Svájc államkincstára magánvállalat szanálásában szerepet vállal.

— **Influenzájánál gondoskodjék arról, hogy gyomra és belei a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata által többször és alaposan kitisztíttassanak.**

— **Betiltották az angliai városi kölcsonk újabb emisszióit.** Londonból jelentik: A tőkepiacon jegyzésre bocsátott városi kölcsonk eredménytelensége a kincstári hivatalt arra készítette, hogy a városok és a községek további emisszióit újabb intézkedésig betiltta. A City kedvezően fogadta az intézkedést. Rövidesen aligha lehet számolni azzal, hogy a kibocsátási tilalmat újra felfüggeszék.

— **Tizenhét és félmilliárd dollárra becsülik a külföldön beruházott amerikai tőke névértékét.** Párizsból jelentik: Newyorki jelentés szerint Winkler dr., az amerikai kötvénybirtokosok szövetségének elnöke 17 és félmilliárd dollárra becsüli a külföldön beruházott amerikai tőke névértékét. A tényleges mai érték csak 9 milliárd dollár. Európában van 5, Kanadában 4 és fél, Délamerikában 3 és Középamerikában szintén 3 milliárd dollár kihelyezés. A többi megoszlik kisebb tételekben.

— **A lengyel jegybank módosítja alapszabályait.** Varsóból jelentik: A lengyel jegybank legközelebbi közgyűlése elé alapszabálymódosító javaslatot terjeszt, amelynek értelmében a jövőben a bankjegyforgalom fedezetül külföldi valutát és devizát nem, csak aranyat fog tekintetbe venni. A javaslatot a folytonos árhullámzás miatt terjesztik elő.

— **Aranyérnél és az ezzel járó beldugulás, repedés, kelés, gyakori vizeleti inger, derékfájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata kellems megkönnyebbülést eredményez.** A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású Ferenc József vizet sokszor mindennapi használatra reggel és este egy-egy fél pohárral mennyiségben rendelik. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Köszönetnyilvánítás.** Igen tisztelt Uraim! Egy barátom tanácsára elhatároztam régi betegségeim: rheuma, bágyadság és ülőidegzsába ellen az Ön Tegal-tablettáit használni s már az első csomag elhasználása után megállapíthatam a szer gyógyító hatását. E csodás készítményért legteljesebb elismerésemet fejezem ki Önöknek s a Tegal-tablettákat mindenkinek ajánlani fogom. Brassó, 1931. dec. 19. C. W. Mühlbacher.

— **Bizalommal forduljon orvosához,** aki hashajtóul Artin dragéet fog ajánlani, ha normális, könnyű, bőséges ürülést akar elérni. Olcsó!

— **Az amerikai Investment trösztök 1932-ben is nagy veszteséggel zárták üzletévüket.** Newyorkból jelentik: Az amerikai Investment trösztök 1932-ben is nagy veszteséggel zárták üzletévüket. Tíz vezető vállalatnál a könyvelt veszteség az előző üzletévhez képest 175 millióról 154 millióra csökkent ugyan, de a részvényeladások folytán előállott tényleges veszteség azonos színvonalon maradt az 1931-es deficités üzleti eredménnyel. Mindenesetre a vállalatok nagy tökérejeire vall, hogy a krízisben még fenn tudják tartani magukat.

— **Kétszázkilenevenhét ezer segélyezett munkanélküli van Franciaországban.** Párizsból jelentik: Franciaországban a hivatalos segélyezett munkanélküliek száma 297 ezer 300. Az elmúlt év megfelelő időszakával szemben a segélyezettettek száma százézerrel növekedett.

Hutchinson hó- és sárclpó

Veszek aranyat magas napi árban. Régi ékszereket olcsón átalakítottok: Orlow ékszerész. Főpostával szemben.

— **Már a legközelebbi időre várható az amerikai prohibíciós törvény enyhítése.** Newyorkból jelentik: A prohibíciós törvény enyhítése a legközelebbi időre várható s ezzel a sör szabad forgalma bizonyos korlátok között meg fog indulni. Ez lényeges állami bevételelmekedést fog hozni. Szakértők a bevételöbbltet 370 millió dollárra becsülik.

Szt. László
kellemes illatú
plpere-szappan
fertőtlenítő hatása megőrja
betegségekétől

NAPRÓL NAPRA

A Steenockerzelebe visszatért Habsburg Ottó odahza megkezdette doktori értekezésének készítését.

Newyorki jelentés szerint a professzi onistává lett Babe Didrikson amerikai olimpiai uszóbajnoknő most hosszútáv uszásra treniroz, mert az a szándéka, hogy tavasszal Európába utazzék s át ussza a La Manche csatornát és a Dar danellákat.

André Maurois francia író Londonban tartózkodik, ahol adatokat gyűjt új művéhez, melynek címe VII. Edward és kora lesz.

A Normandie francia utasszállító óriáshajó 1934 nyarán indul első óceáni útjára. Fedélzetén lesznek többek között sporttelepek, versenyfutópályákkal bokszringgel, céllövöldével, uszodával, tennisz- és biciklipályákkal és lovardával. A Normandie legdrágább luxuska binjának ára egy-egy óceáni útján 60 ezer frank lesz.

Az amerikai atlétikai szövetség meghívást intézett Beccali és Ksoczinszky világbajnokokhoz az amerikai fedett pályán atlétikai versenyeken való részvételre Amerikába utazásra, de sem az olasz, sem az angol világbajnok a meghívást nem fogadták el.

Az olasz kormány rendeletet adott ki, amely a színészeket elhelyező ügynökségek működését megszünteti. Azokat a színészeket, akik a jövőben titokban mégis igénybe vennék a közvetítési munkát, öt ezer lira pénzbüntetéssel fogják sújtani.

A Fédération International de Ski idei nemzetközi versenyeit február 6 és 13 közötti héten rendezi meg Innsbruckban. Több államvasut utazási kedvezményeket biztosít a versenyekre utazók számára.

Azzal a tervvel foglalkozik, hogy a bécsi Konzerthausot, amely eddig kizárólag művészi és társadalmi események színhelye volt, a jövőben sportbemutatók részére is átengedik. Kézi labdaver senyeket és ökölvívómérkőzéseket fognak közelebbről tartani a Konzerthausban.

A monacoi parlament megtagadta Charlotte hercegnőnek azt a kérését, hogy lemondhasson trónigényéről és elválhasson férjétől, Polignac hercegtől.

Nyomda- anyagot

durshus quadrat
cimirást is na gy
menniségben he-
resünk megvétele

Cim a kiadóban

UJ KELET *Legújabb hírek*

Bukarestben, Jasiban, Kisenevben Brailában és Nagyváradon tüntettek, verekedtek és romboltak a vasgárdisták

Jasiban lerombolták az Aronovici-házat és megverték a zsidó járókelőket. Támadás a kisenevi gettó ellen. Virág-kereszt az ismeretlen katona sírján

Jobboldali terrorszervezet összeesküvését leplezték le Bukarestben

Bucuresti-Bukarest, január 30. (Az Uj Kelet tud.) A Vasgárdisták tegnap az egész ország területén tüntetéseket rendeztek, azzal a szemmellátható céllal hogy zavargásokat provokáljanak. Bukarestben a Vasgárda és az antiszemita diákság testületileg akart felvonulni az ismeretlen katona síremlékéhez, hogy a keresztet, amelynek letételét az elmúlt héten megakadályozta a rendőrség, még is elhelyezzék. A kormány és Miron patriarcha intervenciójára az utolsó pillanatban elfogadta a Vasgárda, hogy a kereszt letétele fölött egy háromtagú bizottság döntsön. Addig is elhatározták, hogy a keresztet a patriarchia temetőjében helyezik el, az ismeretlen katona síremlékére pedig egy virágból font keresztet helyeznek el.

Igy is történt. A St. Anton templomban mintegy 300 vasgárdista gyűlt össze, akik az istentisztelet meghallgatása után a patriarchiára vonultak. A menet élén a keresztet vitték. A patriarchán Miron Cristia fogadta a menetet a következő beszéddel:

Cristea üdvözlő beszéde a vasgárdistákhoz

„Szeretett keresztény ifjúságom!

Azok után, amik a keresztrel kapcsolatosan történtek, én szívesen fogadom el azt megőrzés végett a patriarchián. Természetesen találok, hogy a ti ifju és tiszta lelketek harcol az ország román és keresztény ideáljainak megvalósításáért. De apai szeretettel tanácsolom nektek, hogy minden mostani és jövőbeni ténykedéseitekben, amikor egyesek közületek az ország vezetői lesznek, ne feledjétek el vigyázni lelketek tisztaságára és akadályozták meg, hogy megmozdulásaitokba idegen érdekek avatkozzanak bele.

A patriarcha beszédére Stelescu vasgárdista válaszolt, majd a keresztet a patriarchia tróntermében helyezték el.

Kereszt az ismeretlen katona sírján

Ezután a menet az ismeretlen katona síremlékéhez vonult. A készleltben álló karhatalom a Vasgárda és a kormány közötti előzetes megállapodás értelmében nem akadályozta meg a felvonulást. A rózsából font keresztet elhelyezték a síremlékre, majd Zelea Codreanu és Stelescu beszélték.

— Megigértük a diákságnak — mondták —, hogy keresztet teszünk az ismeretlen katona síremlékére és álltuk szavunkat.

Emilian cuzista az ifjúsági szervezetek elnöke megeskette a jelelvőket, hogy addig nem hagynak fel a harccal, amíg az igazi kereszt meg nem jelenik az ismeretlen katona sírján.

Ezután a tömeg rendezavarás nélkül szétszórlott.

A jasi események

Jasiban vasárnap mitnegy ezer vasgárdista gyűlt össze, hogy együttérzésüket fejezzék ki a bukaresti kereszt-tüntetésben megsérült társaik iránt. A szónokok tiltakoztak az ellen, hogy a karhatalom megakadályozta a kereszt letételét az ismeretlen katona síremlékére, holott

Romániát nem a zsidó és a mohamedán, hanem a keresztény katonák vérvével váltották meg.

Ezután határozati javaslattal kimondták, hogy

az Aronovici-féle házat lerombolják.

Mint ismeretes, Aronovici jasi keresztű szabályos árlejtéssel megvette egy,

a városháza által előtervezett telket, amely a Metropolia közvetlen tőzomszéd-ságában van. A telekre házat építtetett a zsidó kereskedő, de a vasgárdisták kisütötték, hogy azt a területet nem lett volna szabad beépíteni, mert szent hely. Egyizben már megrongálták az új házat, vasárnap pedig ezer, csákányokkal és bal-tákkal felszerelt vasgárdista rohanta meg az épületet,

amelyet több órai rombolás után a föld színével egyenlővé tettek. A karhatalom kivonult, de természetesen rem igyekezett energikusan fellépni a nagyszámu tüntetővel szemben.

A ház lerombolása után a vasgárdisták diadalmenetben rohantak fel a város főterére,

ahol több szónoklat hangzott el, majd a zsidó járókelők véresre verték a zsidó járókelőket.

Ostrom a kisenevi gettó ellen Chisinău-Kisenev, január 30. A Nemzeti Színház előtt tegnap néhány száz vasgárdista gyűlt össze, akik tiltakoztak a kormánynak az ismeretlen katona síremlékével kapcsolatos magatartása ellen és teletüdővel ordították:

— **Le a szabadkőművesekkel! Le a zsidókkal!**

Ezután megindultak a főuccán, a zsidó negyed felé. A Puskin uca keresztelésénél két csendőr és egy rendőrkordonnal találták magukat szemben. A diákok a katonaság azonnali visszavonulását követelték, a parancsnokló Căraças kapitány azonban azt válaszolta, hogy parancsa van a tüntetés megakadályozására. A diákok erre megrohamozták a csendőrökön. Egy részüknek sikerült az első kordont áttörni, de a másodikon már nem jutottak keresztül. Verekedés keletkezett. Jobbról-balról zuhantak az ütlegek. A diákok egy adott pillanatban a csendőrszázad zászlaja köré gyülekeztek és rázen-díttek a király-himnuszra, követelve a katonáktól, hogy vigyázz állásba helyez-

kedjenek. Ezt a momentumot akarták felhasználni a kordon áttörésére. A király himnusz elhangzása után azonban megmozdult a rendőrök álló harmadik kordon, amelynek sikerült visszazoritani a diákokat. Az összetűzésnek tíz sebesültje van.

Brailában is

Brailában tegnap a tengerész munkások gyűltek össze szakmai sérelmeik megvitására. A vasgárdisták egy csoportja behatolt a terembe s szétoszlásra hívta fel a munkásokat. Ezek nem engedelmessé váltak a felszólításnak. Erre a vasgárdisták és a tengerész munkások között verekedés kezdődött, amelynek mindkét részről több súlyos sebesült áldozata van. Az elkésve kivonult karhatalom csak nagy nehézségek árán tudta szétválasztani a verekedőket.

Oradea-Nagyvárad, január 30. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután öt órákor egy ötven tagu diákcsoport vasgárdista tüntetést rendezett Nagyváradon. A diákok a Banca Nationala épületénél gyülekeztek és jöttek ki a Bémer-térre és a bukaresti események ellen tiltakoztak. A Bémer-téren megerősített rendőrsztaggal találták magukat szembe. A diákok a rendőrök felszólítására nem oszoltak szét, hanem dulakodni kezdtek a rendőrökkel. Két rendőrt, akik a diákok közé kerültek, csufosan bántalmaztak.

A rendőrök erre gummibotjaikat használták és rövid közelharc után a csoport nagyrészt bekisérték a rendőrségre, ahol megkezdődött kihallgatásuk. A rendőrség hétfőn délig permanenciában volt, de újabb zavargások nem történtek. A vasárnap délutáni események értelmi szerzőit a rendőrség ideiglenesen őrizetbe vette.

Folyik az aknamunka

Bucuresti-Bukarest, január 30. A vasárnapi demonstrációk reflexei csupán annak az aknamunkának, amelyet már hónapok, sőt évek óta fejt ki a vasgárda.

Internálták Korosec volt jugoszláv miniszterelnököt

Bécs, január 30. Korosec dr., volthelyéül a Krusevác melletti Vrnyacska jugoszláv miniszterelnököt, a szlovén népBanja fürdőhelyet jelölté ki. Egyes hírek párt vezérét internálni készülnek. Márszerint Korosecet őrizte alatt már át is költözték a Laibachban. Élő volt miniszterkisérték Vrnyacska Banjába azzal, hogy elnökkel, hogy a kormányzat jövőbeli lakóhelyét nem hagyhatja el.

Két bécsi világláró különös hajószerecsétlensége a Fekete Tengeren

Csónakon akartak eljutni Konstantinápolyig, de a viharos tengeren szerecsétlenség érte őket

Bucuresti-Bukarest, január 30. (Az Uj Kelet tud.) Max *Hapeliman* és Maria *Nacler* munkanélküliek egy hónappal ezelőtt elhatározták, hogy csónakon Sztambulig mennek le. A két munkanélküli a Dunán indult utnak és pár nappal ezelőtt jutott el Sulináig. Innen a legnagyobb viharok idején indultak tovább, de a veszedelmesen hullámzó tengeren nem tudtak messzire jutni. A

Dunából a tengerbe özönlő jégdarabok felborították a csónakot. A két hajótörött uszó jégtáblákba kapaszkodott és így sikerült megmentenie életét. Halász bárka vette fel őket, mely visszavitte Sulinába. Innen Konstantinápoly felé, ahonnan most vagy Bécsbe mennek vissza, vagy pedig folytatják útjukat Konstantinápoly felé.

A „Calendarul” című laptól támogatva, amely a vasgárdisták összes erőszakosságait zajos helyesléssel fogadja, ez a szervezet valóságban a bulgáriai terrorista alakulatokhoz hasonló földalatti tevékenységet fejt ki, amelynek a jasi rombolás és az ismeretlen katona síremléke előtt lezajlott botrány csupán enyhe megnyilatkozási formái voltak. Az országban a gazdasági válság, a nyomor és a kormány takarékosági intézkedései elkeseredett atmoszférát teremtettek, amelyet

úgy a szélső jobb, mint a szélső baloldali szervezetek igyekeznek módszeresen kihasználni.

Az utóbbi időben a reakciós Fortunak és a sovén vasgárdának sikerült tömegeket megmozgatni és összeütközést provokálni a hatóságokkal.

A kormányt érthetően aggasztják ezek a manifesztációk, amelyek feljavulásuk esetén könnyen az egész államrend sorsára kiható következményekkel járhatnak. Csak az elmúlt napokban leplezték le a rendőrség egy terrorista szervezetét, amely a vasgárda keretein belül működik és amelynek

célja az volt, hogy a politikai élet több személyiségét eltegye láb alól.

Egy vasgárdistától sikerült a napokban egy feketére festett, fából készült gömbben végződő buzogányt elkobozni. A gömb hegyes kupokkal van felszerelve és kitünően alkalmas arra, hogy egyetlen ütessel a másvilágra küldjenek valakit vele. A belsejében hat revolvergolyó került elő és egy kis pergament lapra géppel írott parancs, amely a következőképpen hangzott:

17. sz. barát!

Mint jó légionárius, megkapod az elsőosztályú buzogányt. Hazaszeretetedet azzal a móddal fogod bebizonyítani, ahogyan ezt a buzogányt kezeled majd. Ne feleljds el, hogy Isten kiválasztott téged arra, hogy hazánk megmentése érdekében simogasd meg a buzogánnyal 12. számú barátunkat.

X.

A rendőrségnek nem volt nehéz megállapítani, hogy a terrorista szervezet listát állított fel magának azokról a proskribált személyekről, akiket el kellett tenni láb alól. Sőt állítólag azt is sikerült kideríteni, hogy nemcsak politikusokat, hanem

magasabb körökhöz közelálló személyiségeket is indexre tett ez a szervezet.

A terrorista szervezet kisebb sejtékből áll, amelyeknek tagjai vakon követik vezéreiket. Minden légionárius egy bizonyos számot visel. A kormány birtokában van a szervezet által halálra ítélt politikuskok és más személyiségek listájának. A rendőri nyomozás rövidesen befejeződik és a szervezet tagjait letartóztatják, hogy bíróság elé állítsák őket.

Ugyancsak ezzel kapcsolatosan Dumitrescu cälärasu uceai asztalosnál lefoglaltak 500, a fentihez hasonló buzogányt, amelyeket a terrorista szervezet rendelt meg. Valamennyi bűnjelként fog szolgálni a terrorista ellen indítandó perben.

Mironescu a rend helyreállításáért

Mironescu belügyminiszter az agitációk kal kapcsolatosan magához kérte a bukaresti lapok főszerkesztőit és kérte őket, hogy a súlyos időkre való tekintettel legyenek segítségére a rend fenntartásában, Seisanu (Universul), Crainie (Calendarul), Fagure (Lupta) és mások hozzászólásaiban biztosították a belügyminisztert arról, hogy igyekezni fognak harcolni lapjaikban az erőszakosságok ellen. A belügyminiszter válaszában kihangsúlyozta a sajtó képviselői előtt, hogy a kormány minden rendelkezésére álló eszközzel el fogja fojtani a rend megbontására irányuló agitációkat.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia,

A szerelem és pénzsovár amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háboru utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szörnyű lelki harcot, amelyet a testet-lelket meg-alázó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára fi-nom papírosan nyomva füzve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron U. Pop (v. Braşov) a. 18. sz. Telefon 9-73.

Taxa plătite No. 224.

da Baro Telefon Havont évre 600 földre: félére detések KELET zsidóság keink u rás meg

Egység

Egység most a T bele a k szerelési tettek be hiszik, e fundamer lamok ha pus sze az ilyen na egy nyára a jegyében és soha lam hatá

Ugyaa az egység ges euró mentet, a ség! Eg európai b szép éna hangzana pontosan osztályhar láról: Hit sereget h resziv d mányainal békét hí és intézm Szember béke egyság egység zet, De n mélnünk fordul, Ne nem holn val.

Hó és

Kincses dukok. Cs törösök, a dogtalanok csírol is k legnapusú szürkeség

Holott, Holott segélyeket javából é jon pár s céstlent m vest adni cukros tea

Miért n legalább? nem kellen kellene az eltüntetni dezzék csa nének-e há kanékkülis koldulás v a tél. Teha sorolhatná rost, amel dolkoznak szük, me példa.

De nem vagyunk.

urat fog m tisztították lennének s lalkoztatás

Hogy ne közepén fe polgárainak

Berch'o

Berchtol háborus kü íróasztaláh megírásáh A vesze menteni a ludassága immár a löbb.

A hajdú tizenegybe likének, h megnyit